

MAATALOUDEN TALOUDELLISEN TUTKIMUSLAITOKSEN JULKAISUJA N:o 6
PUBLICATIONS OF THE AGRICULTURAL ECONOMICS RESEARCH INSTITUTE,
FINLAND, N:r 6

TUTKIMUKSIA
SUOMEN MAATALOUDEN
KANNATTAVUUDESTA

TILIVUOSI 1962/63

SUMMARY:
INVESTIGATIONS ON THE PROFITABILITY OF AGRICULTURE IN FINLAND
BUSINESS YEAR 1962/63

HELSINKI 1965

MAATALOUDEN TALOUDELLISEN TUTKIMUSLAITOKSEN JULKAISUJA N:o 6
PUBLICATIONS OF THE AGRICULTURAL ECONOMICS RESEARCH INSTITUTE,
FINLAND, N:o 6

TUTKIMUKSIA
SUOMEN MAATALOUDEN
KANNATTAVUUDESTA

TILIVUOSI 1962/63

SUMMARY:
INVESTIGATIONS ON THE PROFITABILITY OF AGRICULTURE IN FINLAND
BUSINESS YEAR 1962/63

HELSINKI 1965

A l k u s a n a t

Täten julkaistaan maatalouden kannattavuustutkimukseen osallistuvien kirjanpito-tilojen tulokset talousvuodelta 1962/63, joka on mainitussa tutkimustöinnässä 51. tilivuosi. Kahden edellisen kirjanpito-vuoden tulokset on esitetty maatalouden taloudellisen tutkimuslaitoksen julkaisusarjan niteissä n:ot 4 ja 5. Aikaisempia tilikausia koskevat tulokset on julkaistu maataloushallituksen tiedonantoja-sarjassa.

Edelliseen talousvuoteen verrattuna ei aineiston käsittelyssä tai tulostaulukoissa ole tehty merkittäviä muutoksia. Maatalouden työnmenekki (taul. 16) on nyt ilmaistu myös ihmistyötunteina, jotka on saatu siten, että miesten ja naisten absoluuttiset työtunnit on laskettu yhteen ja saatuun summaan lisätty puolet lasten työtuntimäärästä. Jaettaessa rahatuloja ja -menoja eri tileille on eräitä suorituksia (mm. sosiaaliset avustukset), jotka aikaisemmin käsiteltiin sivuansiotilillä, viety viljelijäperheen yksityistilille. Siten mainitut muutokset eivät lainkaan koske varsinaista maataloutta. Kun maassamme suoritettiin vuoden 1963 alussa rahanuudistus, on tulosluvut ilmaistu uuden rahayksikön mukaan. Tilinpäätökset on kultakin tilalta tehty pennin tarkkuudella, mutta tuloskeskiarvot on esitetty täysinä markkoina.

Helsingissä, toukokuussa 1965

Samuli Suomela

Heikki Järvelä

Sisältö

I. Maatalouden yleiset edellytykset tilivuonna 1962/63	7
1. <i>Sääsuhteet ja vuodentulo 1962</i>	7
2. <i>Maataloustuotteiden ja -tarvikkeiden hinnat</i>	9
3. <i>Työpalkkat</i>	10
II. Tutkimusaineisto	11
1. <i>Aineiston hankinta, suuruus ja käsittely</i>	11
2. <i>Maankäyttölajit</i>	13
3. <i>Peltoalan käyttö ja sadot</i>	13
4. <i>Maitotuotos</i>	15
III. Omaisuussuhteet	16
A. Koko liike	16
1. <i>Varat</i>	16
2. <i>Velat</i>	16
B. Varsinainen maatalous	17
1. <i>Omaisuusryhmät</i>	17
2. <i>Kalusto</i>	17
3. <i>Kotieläimet</i>	18
4. <i>Rakennukset</i>	19
IV. Rahaliike	20
V. Maatalouden kokonaistuotto	22
1. <i>Kokonaistuotto ja sen rakenne</i>	22
2. <i>Maatalouden myyntituoton rakenne</i>	23
VI. Maatalouden liikekustannus	24
1. <i>Liikekustannus ja sen rakenne</i>	24
2. <i>Rahassa suoritettu liikekustannus</i>	25
3. <i>Ihmistyökustannus</i>	26
4. <i>Työnmenekki</i>	26
a. <i>Ihmistyö</i>	26
b. <i>Hevostyö</i>	27
c. <i>Traktorityö</i>	28

VII. Maatalouden liike tulokset	29
1. <i>Verotettava puhdas tuotto</i>	29
2. <i>Maatalousylijäämä</i>	30
3. <i>Kannattavuuskerroin</i>	30
VIII. Kotieläintaloudellisia laskelmia	31
1. <i>Hevostaloutta koskevia laskelmia</i>	31
2. <i>Nautakarjalaskelmia</i>	32
IX. Metsätalous	34
X. Ruokatalous	35
1. <i>Ruokailukustannus ja ruokailupäivät</i>	35
2. <i>Oman tilan tuotteiden kulutus</i>	35
Taulukot	37
Summary	65
<i>Lähteenä kartta kirjanpitotilojen sijainnista</i>	67

I. Maatalouden yleiset edellytykset tilivuonna 1962/63

1. Säsuhteet ja vuodentulo vuonna 1962

Alkutatven keskilämpötila oli normaalia korkeampi ja sademäärä tavallista suurempi. Maa routaantui vahvan lumipeitteen alla puutteellisesti, mutta silti jäivät syysviljojen talvehtimisvauriot vähäisiksi. Lumipeitteen sulaminen oli kevättalvella hidasta ja kylvyöt viivästyivät Etelä-Suomessa. Erot kylvö-ajoissa maan eri osissa olivat suhteellisen pienet.

Säsuhteet kasvukautena 1962

Weather conditions

Paikkakunta	Säähavaintojen kuukausikeskimäärät						
	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.
	Lämpötila C°						
Turku (Rusko)	3.9	8.0	12.0	14.5	12.8	9.5	7.0
Helsinki	4.0	8.6	12.0	15.2	13.5	10.4	7.7
Tampere	3.9	8.2	11.8	13.9	12.2	8.9	6.4
Lappeenranta	4.1	8.5	11.8	14.8	12.3	9.4	5.6
Jyväskylä	3.3	7.7	11.8	13.4	11.3	7.8	5.2
Kuopio	3.2	8.1	11.9	14.0	11.8	8.8	5.3
Vaasa	2.5	7.3	11.4	13.5	11.9	8.4	6.3
Kajaani	2.4	6.8	10.7	13.0	10.9	7.5	4.0
Oulu	2.1	6.9	11.0	13.6	11.8	8.0	4.8
Sodankylä	-0.1	4.6	9.2	11.1	9.5	6.0	0.8

Sademäärä mm

Turku (Rusko)	56	39	36	56	107	93	62
Helsinki	63	40	56	53	78	127	49
Tampere	39	35	52	55	53	75	60
Lappeenranta	63	50	73	73	148	133	45
Jyväskylä	44	59	46	80	88	86	67
Kuopio	32	76	70	60	74	88	40
Vaasa	41	57	53	35	113	30	43
Kajaani	52	55	59	79	114	96	32
Oulu	51	52	71	57	77	60	32
Sodankylä	37	62	87	87	33	42	53

Koko kasvukauden ajan oli keskilämpötila huomattavasti normaalin alapuolella ja sademäärä normaalia suurempi. Kasvillisuus kehittyi hitaasti, nurmien kasvu jäi normaalikehityksestä 1—2 viikkoa jälkeen, syysviljojen valmistuminen oli jopa kolme viikkoa myöhässä ja kevätiljojen tuleentuminen korjuuasteelle tapahtui 4—5 viikkoa normaalia myöhemmin. Hallaa esiintyi koko maassa touko-kesäkuun vaihteessa, Pohjois-Suomessa ja alavimmilla mailla etelämpänäkin heinäkuun puolivälissä, Keski- ja Pohjois-Suomessa elokuun 15—22 päivinä sekä koko maassa syyskuun puolivälissä. Syyskuun loppupuolella alkoi verraten pitkä poutakausi, joka huomattavasti helpotti kesken jääneitä korjuutöitä. Lokakuun

keskilämpötila oli normaalia korkeampi ja sademäärä huomattavasti normaalin alapuolella.

Lähes kaikkien viljelykasvien yksikkösadot jäivät edellisen vuoden yksikkösadot alhaisemmiksi. Vain peltoheinä ja syysrypsi tekivät poikkeuksen. Laadullisesti oli sato huonoa, monilta alueilta ei saatu siemeneksi tai leipäviljaksi kelpollista tavaraa ollenkaan. Laitumien kasvukunto oli Etelä-Suomessa suhteellisen hyvä ja Sisä-Suomessa kohtalainen, mutta Pohjanmaalla ja Pohjois-Suomessa heikko.

Maataloustilaston mukaiset tärkeimpien viljelykasvien kokonaissadot yhteensä vuosina 1962 ja 1961 sekä vuosien 1958—62 satokeskimääriin verrattuna esitetään seuraavassa:

Kokonaissadot

Kasvilaji	Kokonaissadot tonneissa		
	1962	1961	Keskim. vuodessa 5-vuotiskautena 1958—62
	milj. kg	milj. kg	milj. kg
Syysvehnä — Winter wheat	43.0	50.3	44.1
Kevätvehnä — Spring wheat	378.5	410.5	297.6
Ruis — Rye	101.3	126.7	137.4
Ohra — Barley	270.1	365.2	362.7
Kaura — Oats	615.8	941.0	832.2
Peruna — Potatoes	950.2	1 057.1	1 236.7
Sokerijuurikas — Sugar beets	366.7	456.1	345.5
Lanttu — Swedes	137.6	145.7	140.5
Turnipsi — Turnip	67.7	66.0	75.4
Vihantarehu — Green fodder	174.7	194.6	249.9
Peltoheinä — Hay	4 027.2	4 027.5	3 747.4
Syysrypsi — Winter turnip rape	7.9	6.4	11.1

Kokonaissatojen antamaa kuvaa vuodentulosuhteista täydentävät seuraavat maataloustilaston ilmoittamat hehtaarisadot:

Kasvilaji	1962	1961	1960	1958—62
	100 kg	100 kg	100 kg	100 kg
Syysvehnä	17.4	22.6	18.5	19.6
Kevätvehnä	14.5	19.1	20.8	17.4
Ruis	12.4	13.5	16.8	14.7
Ohra	13.2	18.2	20.7	16.9
Kaura	13.5	19.9	22.6	17.9
Peruna	129.0	137.4	198.6	151.5
Sokerijuurikas	188.3	252.5	274.9	215.7
Lanttu	210.2	258.1	296.3	239.9
Turnipsi	241.2	259.4	344.7	270.6
Vihantarehu	131.3	144.7	156.5	138.7
Peltoheinä	35.4	35.1	34.4	32.7
Syysrypsi	12.3	10.2	12.6	12.8

Viljakasveilla oli vuonna 1962 peltoa 29 400 ha enemmän kuin vuotta aikaisemmin ja vilja-alan osuus koko peltoalasta oli 39.4 %. Nurmen osuus oli pienentynyt edellisestä vuodesta 0.9 % ja oli se 52.7 %.

Edelliseen vuoteen verrattuna oli leipävilja-ala lisääntynyt 36 300 ha ja rehuvilja-ala vastaavasti vähentynyt n. 7 000 ha. Kevätvehnän viljelyala oli lisääntynyt n. 46 000 ha, rukiin vähentynyt n. 12 000 ha. Huolimatta kevätvehnäalan suuresta lisäyksestä oli sen kokonaissato tuntuvasti edellisen vuoden satoa pienempi. Kauran viljelyala oli pienentynyt n. 17 000 ha, ohran lisääntynyt

n. 4 000 ha ja seosviljan n. 6 000 ha. Juurikasviala oli lisääntynyt n. 3 500 ha, peruna-ala vähentynyt saman verran. Koko peltoala vuonna 1962 oli 2 686 700 ha, ja sen lisäys edelliseen vuoteen verrattuna oli 16 000 ha.

2. Maataloustuotteiden ja -tarvikkeiden hinnat

Seuraavassa asetelmassa esitetään Pellervo-Seuran Markkinatutkimuslaitoksen ja Kansan Markkinatutkimuslaitoksen laskemia tärkeimpien maataloustuotteiden painotettuja keskihintoja, jotka on maksettu viljelijöille talousvuosina 1961/62 ja 1962/63.

Tuote	1962/63 mk/100 kg	1961/62 mk/100 kg
Vehnä — Wheat	47.07	47.08
Ruis — Rye	51.39	48.53
Ohra — Barley	34.87	29.40
Kaura — Oats	32.27	22.19
Peruna — Potatoes	13.09	11.84
Sokerijuurikas ¹⁾ — Sugar beets	9.87	9.35
Maito ²⁾ — Milk	31.67	30.87
	mk/kg	mk/kg
Naudanliha — Beef	2.64	2.73
Sianliha — Pork	2.75	2.69
Kananmunat — Eggs	2.42	2.23

Vehnää ja naudanlihaa lukuunottamatta ovat maataloustuotteiden keskihinnat tilivuonna 1962/63 muodostuneet korkeammiksi kuin edellisenä vuonna. Huomattavin on nousu ollut rehuviljan hinnoissa.

Maataloustarvikkeiden hintatasoa osoittavat seuraavan asetelman luvut. Väkilannoitteiden hinnat ovat ravinnekilohintoja ja tarkoittavat vahvistettuja vähittäismyyntihintoja täysin vaunukuormin vastaanottoasemalla. Väkirehujen hinnat on ilmoitettu vahvistettuina vähittäismyyntihintoina vapaasti vaunussa lähetysasemalla ja kalkkikivijauheen hinta vapaasti vaunussa kaikilla rautatieasemilla.

Tarvike	1962/63 mk/100 kg	1961/62 mk/100 kg
Oulunsalpietari	84.35	84.35
Superfosfaatti	55.25	55.25
Kaliskuola	33.80	32.60
Kalkkikivijauhe	1.97	1.97
Soijarouhe	42.15	38.40
Vehnänlese	31.65	30.15
	mk/100 l	mk/100 l
Kaasuöljy	27.10	27.10

Huomattavin nousu edelliseen tilivuoteen verrattuna on tapahtunut väkirehujen hinnoissa. Myös kaliskuolan hinta on noussut. Muiden väkilannoitteiden, kalkin ja kaasuöljyn hinnat ovat pysyneet ennallaan.

¹⁾ Pellervo-Seuran Markkinatutkimuslaitoksen laskemat hinnat.

²⁾ Maataloushallituksessa laskettu 4%:n maidon tilityshinta.

3. Työpalkat

Sosiaalisen tutkimustoimiston laatiman maataloustyöntekijöiden palkkatilaston mukaan ovat miesten ja naisten keskituntipalkat olleet allamainittuina tarkkailukuukausina seuraavat:

		Miehet mk/t	Naiset mk/t
Elokuu	1961	1:36	1:05
Marraskuu	»	1:42	1:07
Helmikuu	1962	1:39	1:07
Toukokuu	»	1:38	1:08
Elokuu	»	1:39	1:10
Marraskuu	»	1:42	1:11
Helmikuu	1963	1:49	1:20
Toukokuu	»	1:61	1:21

Tilivuonna 1962/63 ovat miesten palkat olleet keskimäärin 6.5 % ja naisten palkat keskimäärin 8.5 % edellisen tilivuoden palkkoja suuremmat.

II. Tutkimusaineisto

1. Aineiston hankinta, suuruus ja käsittely

Kirjanpitoaineiston hankinnan ovat suorittaneet maanviljelys- ja talousseurat sekä pienviljelijäin keskusjärjestöt. Ne ovat huolehtineet myös kirjanpidon ohjauksesta tiloilla. Kaikki tutkimuksessa mukana olevat tilat ovat yksityisten viljelijöiden hallinnassa ja hoidossa. Niihin ei siten sisälly valtion, kuntien, seurakuntien eikä myöskään yhtiöiden omistamia ja viljelemiä tiloja. Tutkimustilojen hankinta pohjautuu vapaaehtoisuuteen. Tästä johtuu, että tutkimustiloiksi on voitu ottaa vain sellaisia tiloja, joiden haltijat ovat lupautuneet tekemään taloudestaan muistiinpanoja ja luovuttamaan ne tutkimustarkoituksiin käytettäväksi. Kun tutkimustiloja ei tästä syystä voida valita otantamenetelmällä ja kun ne ovat keskimäärin voimaperäisemmin viljeltyjä kuin maan kaikki tilat, ei kirjanpitoiloiden tulosten voida ilman muuta katsoa edustavan koko maatalouden keskimääräistä tasoa. Tilivuoden 1962/63 tulostilastoon sisältyy yhteensä 1 267 tilan tulokset. Tilat jakaantuvat eri järjestöjen kesken seuraavasti:

Uudenmaanlänin maanviljelysseura	37
Nylands svenska lantbrukssällskap	48
Varsinais-Suomen maanviljelysseura	50
Finska Hushållningssällskapet	26
Ålands Landskapsstyrelse	6
Satakunnan maanviljelysseura	35
Hämeen-Satakunnan maanviljelysseura	80
Hämeen länin »	69
Itä-Hämeen »	80
Kymenlaakson »	48
Länsi-Karjalan »	36
Mikkelin länin »	61
Kuopion »	60
Pohjois-Karjalan »	72
Keski-Suomen »	53
Etelä-Pohjanmaan »	63
Österbottens svenska lantbrukssällskap	31
Keski-Pohjanmaan maanviljelysseura	34
Oulun länin Talousseura	60
Kajaanin maanviljelysseura	48
Peräpohjolan »	62
Lapin Maatalousseura	12
Pienviljelijäin Liitto	49
Suomen Pienviljelijäin Liitto	37
Pienviljelijäin Keskusliitto	110
Yhteensä	1 267

Kuten aikaisemminkin on tilikausi alkanut heinäkuun 1. päivänä ja päättynyt seuraavana vuonna kesäkuun lopussa. Noin 150 tilalla on tilivuosi kuitenkin aloitettu erikoistutkimusten ym. syiden takia huhtikuun 1. päivänä ja muutamilla touko- tai kesäkuun alussa.

Kirjanpitotilat, joilla tarkoitetaan vain tässä tutkimuksessa mukana olevia, on aineiston käsittelyssä ryhmitelty entiseen tapaan tilasuuruusluokittain ja tutkimusalueittain. Maa on jaettu seuraaviin tutkimusalueisiin: Etelä-Suomi, Sisä-Suomi, Etelä-Pohjanmaa, Pohjois-Pohjanmaa ja Koillis-Suomi. Jako perustuu lähinnä siihen, minkälaiset ovat luontaiset edellytykset maatalouden harjoittamiselle maan eri osissa. Alueitten rajat ilmenevät liitteenä olevasta kartasta, johon on merkitty myös kirjanpitotilojen sijainti kunnittain.

Tilat on jaettu suuruusluokkiin maatalousmaan muunnetun alan perusteella. Mainittu ala on määritetty siten, että puutarhamaan ja pellon alaan on lisätty laitumen ja niityn muunnettu ala, joka on saatu jakamalla näiden raha-arvo kulloinkin kyseessä olevan tilan keskimääräisellä peltohehtaarin arvolla. Kaikki hehtaaria kohden esitetyt tulokset on ilmaistu maatalousmaan muunnettua hehtaaria kohden, mikäli ei toisin mainita.

Tilat on ryhmitelty seuraaviin suuruusluokkiin:

I	—10 ha
II	10—25 »
III	25—50 »
IV	50— »

Kirjanpitotilat jakaantuvat suuruusluokkiin eri alueilla seuraavasti:

Alue	Suuruusluokka				Yhteensä	
	I	II	III	IV	kpl	%
Etelä-Suomi	115	258	127	48	548	43.3
Sisä-Suomi	125	207	27	—	359	28.3
Etelä-Pohjanmaa	26	80	7	—	113	8.9
Pohjois-Pohjanmaa	24	54	6	—	84	6.6
Koillis-Suomi	80	80	3	—	163	12.9
Yhteensä	370	679	170	48	1 267	100.0

Kuten asetelmasta ilmenee, on IV suuruusluokan tiloja mukana ainoastaan Etelä-Suomen alueelta. Kolmannenkin suuruusluokan tilamäärät ovat muilla alueilla suhteellisen pieniä, mikä on huomattava tarkasteltaessa myöhemmin esitettäviä tuloslukuja.

Tulosten keskiarvot on laskettu entiseen tapaan siten, että tilakohtaiset kokonaisluvut on laskettu yhteen ja näin saatu summa on sitten jaettu joko vastaavalla maatalousmaan muunnetun alan hehtaarimäärällä tai vastaavalla tilamäärällä riippuen siitä onko kysymyksessä hehtaaria tai tilaa kohden ilmaistu luku. Tulokset esitetään jokaiselta tutkimusalueelta eri suuruusluokkien ja ko. alueen keskiarvoina. Näiden lisäksi on taulukkoihin merkitty samalla tavalla lasketut koko maan (kaikkien kirjanpitotilojen) keskiarvot.

Kun eri tutkimusalueiden ja koko maan keskiarvot lasketaan edellä esitetyllä tavalla, vaikuttaa tilakoko tuloskeskiarvojen suhteelliseen suuruuteen. Kun kirjanpitotilojen keskimääräinen koko on suurempi kuin maan kaikkien tilojen, eivät näin lasketut eri alueita koskevat keskiarvot anna oikeata kuvaa tarkasteltavasta asiasta. Sentähden on eri alueitten ja koko maan keskiarvot määritetty myös siten, että eri suuruusluokkien ja eri alueitten luvut on painotettu niillä suhdeluvuilla, jotka osoittavat maan kaikkien yli 2 peltohehtaarin tilojen peltoalan jakaantumisen eri suuruusluokkien ja alueitten kesken. Tällä tavalla lasketuista keskiarvoista käytetään nimitystä painotettu keskiarvo. Nämä keskiarvot esitetään ainoastaan varsinaista maataloutta koskevista hehtaaria kohden lasketuista luvuista.

Painotetut keskiarvot on laskettu käyttämällä painoina seuraavassa asetelmassa esitettyjä suhdelukuja, jotka osoittavat, kuten edellä jo mainittiin, maan kaikkien yli 2 peltihehtaarin viljelmien peltoalan jakaantumisen eri suuruusluokkien ja alueitten kesken vuoden 1959 maatalouslaskennan mukaan.

Alue	Suuruusluokka				Yhteensä
	I	II	III	IV	
Etelä-Suomi	12.3	18.1	8.5	4.2	43.1
Sisä-Suomi	15.0	8.7	1.4	0.3	25.4
Etelä-Pohjanmaa	5.6	8.1	1.3	0.1	15.1
Pohjois-Pohjanmaa	3.7	4.2	0.8	0.2	8.9
Koillis-Suomi	5.7	1.5	0.2	0.1	7.5
				Yhteensä	100.0

Niiden alueiden painotettuja keskiarvoja laskettaessa, joissa ei ole neljännen suuruusluokan tiloja, on puuttuvien lukujen sijasta käytetty kolmannen luokan havaintoja.

2. Maankäyttölajit

Eri maankäyttölajien keskimääräiset alat kirjanpitotiloilla esitetään taulukossa 1, josta ilmenee myös eri tilaryhmien keskimääräinen maatalousmaan ala. Peltolaitumien ala on luettu peltoalaan. Laidunalaan sisältyvät haka- yms. laitumet, jotka eivät ole peltoa. Kasvillisella metsämaalla tarkoitetaan tässä metsäalaa, joka kuuluu veroluokkiin I A—V.

Kirjanpitotilojen maatalousmaan ala vaihtelee huomattavasti alueittain. Sitävastoin saman alueen kirjanpitotiloilla se muuttuu vuosittain varsin vähän, kuten seuraavista viiden viimeisen talousvuoden luvuista voidaan todeta.

	1962/63	1961/62	1960/61	1959/60	1958/59
			Muunn. ha/tila		
Etelä-Suomi	22.81	22.26	22.32	22.04	21.78
Sisä-Suomi	13.84	13.97	13.49	13.56	13.47
Etelä-Pohjanmaa	15.37	15.57	15.26	16.00	16.73
Pohjois-Pohjanmaa	15.26	14.04	14.33	14.03	15.08
Koillis-Suomi	10.64	10.85	10.92	10.71	10.16
Keskimäärin	17.54	17.37	17.30	17.15	16.71

Se, että tilakoko on eri vuosina erilainen, johtuu maan ostoista ja myynneistä, raivauksesta sekä siitä, että osa kirjanpitotiloista vaihtuu vuosittain. Tarkasteltavana vuonna on tutkimustiloista yhteensä 114 sellaista tilaa, jotka ovat mukana ensimmäistä kertaa. Se on n. 9 % koko tilamäärästä. Lisäksi on osa edellisenä vuonna mukana olleista tiloista lopettanut kirjanpidon.

3. Peltoalan käyttö ja sadot

Kirjanpitotilojen peltoalan käyttöä osoittavat luvut esitetään taulukossa 2. Vehnän viljelyalaan sisältyvät sekä kevät- että syysvehnä ja nurmen alaan on luettu niitonurmet sekä peltolaitumet.

Pellon käytön jakaantumista eri kasvien kesken kirjanpitotiloilla ja maataloustilaston mukaan koko maassa vuonna 1962 osoittavat seuraavan asetelman luvut. Kirjanpitotiloja koskevat luvut ovat painottamattomia.

	Kirjanpitoilat	Maataloustilaston mukaan koko maassa % peltoalasta
Vehnä	15.4	10.6
Ruis	3.2	3.0
Ohra	9.5	7.7
Kaura	15.8	17.0
Peruna	2.6	2.8
Sokerijuurikas	1.8	0.7
Muut juurekset	0.8	0.8
Nurmi	44.8	52.6
Kesanto	3.0	2.4
Muu peltoala	3.1	2.4
Yhteensä	100.0	100.0

Huomattavimmat erot viljelyaloissa ovat nurmen ja vehnän kohdalla. Näistä edellisen osuus on kirjanpitoiloilla selvästi vähäisempi ja jälkimmäisen suurempi kuin koko maassa keskimäärin.

Taulukossa 3 esitetään erittäin tärkeimpien viljelykasvien sadot kirjanpitoiloilla vuonna 1962. Kun niitä verrataan edellisen vuoden vastaaviin satotuloksiin, voidaan todeta, että heinää lukuunottamatta ovat taulukossa mainittujen kasvien hehtaarisadot jääneet keskimäärin heikommiksi kuin vuonna 1961. Satotulosten heikentyminen ilmenee myös seuraavan asetelman painotetuista luvuista, jotka osoittavat eri alueitten kirjanpitoiloilla saatuja keskimääräisiä rehuyksikkösatoja vuosina 1962 ja 1961. Näitä laskettaessa on kokonaisrehuyksikkömäärät jaettu vain niiden kasvien viljelyalalla, joiden sadot on laskettu rehuyksikkömääriin. Näihin ei sisälly mm. laitumen sato.

	1962	1961
	ry/ha	
Etelä-Suomi	2 342	2 684
Sisä-Suomi	2 150	2 422
Etelä-Pohjanmaa	1 949	2 274
Pohjois-Pohjanmaa	1 658	1 992
Koillis-Suomi	1 855	2 193
Keskimäärin	2 136	2 457
Maataloustilaston mukaan koko maassa	1 640	1 940

Asetelmaan on vertailun vuoksi merkitty myös maataloustilaston mukaiset koko maan keskisadot. Mainituista luvuista on todettavissa selvä ero kirjanpitoilojen ja koko maan keskisadoissa. Lisäksi ero on molempina vuosina suunnilleen samansuuruinen.

Satotasoa kirjanpitoiloilla ja keskimäärin maan kaikilla tiloilla osoittavat myös seuraavassa asetelmassa esitettävät eräiden kasvien keskisadot. Kirjanpitoiloja koskevat luvut ovat painotettuja keskiarvoja.

	Kirjanpitoiloilla	Maataloustilaston mukaan koko maassa Sato 100 kg/ha
Kevätvehnä	12.9	14.5
Ruis	13.5	12.4
Ohra	17.1	13.2
Kaura	15.1	13.5
Peruna	177.0	129.0
Sokerijuurikas	155.8	188.3
Lanttu	278.0	210.2
Heinä	46.9	35.4

Sadot ovat yleensä kirjanpitoiloilla korkeammat kuin keskimäärin koko maassa. Poikkeuksena ovat vain kevätvehnä ja sokerijuurikas.

4. Maitotuotos

Kirjanpitotilojen maitotuotos oli tilivuonna 1962/63 keskimäärin 3 681 kiloa lehmää kohden. Se on 81 kiloa eli 2.2 % alhaisempi kuin edellisenä vuonna. Myös karjantarkkailutiloilla, joilla on noin 30 % maan kaikista lehmistä, on maitomäärä vähentynyt. Tarkkailuvuonna 1962/63 maitotuotos oli 3 818 kiloa lehmää kohden, mikä on 61 kiloa eli 1.6 % pienempi kuin edellisenä vuonna. Tuotoslukujen alentuminen johtunee satotulosten heikentymisestä, mikä taas aiheutui kasvukauden epäedullisuudesta. Tuotostaso alentui erityisesti Etelä-Suomen alueella. Kirjanpitotilojen edellä mainitut samoin kuin seuraavassa asetelmassakin olevat tuotoskeskiarvot on määritetty muista tässä esitetyistä keskiarvoista poikkeavalla tavalla, nimittäin siten, että tilakohtaiset keskituotokset on laskettu yhteen ja saatu summa jaettu kunkin tilaryhmän tilamäärällä.

Maitotuotos kiloa lehmää kohden kirjanpitotiloilla tilivuonna 1962/63

A lue	Suuruusluokat				Keskimäärin
	I	II	III	IV	
Etelä-Suomi	3 741	3 973	4 071	4 392	3 985
Sisä-Suomi	3 370	3 547	3 804	—	3 508
Etelä-Pohjanmaa	3 520	3 874	3 875	—	3 789
Pohjois-Pohjanmaa	3 502	3 486	3 438	—	3 487
Koillis-Suomi	3 123	3 133	3 466	—	3 135

Tuotosluvut on saatu pääasiassa karjantarkkailutuloksista. Kirjanpitotilat eivät kuitenkaan kaikki ole mukana karjantarkkailutoiminnassa. Osalla näistä tiloista on tuotos selvitetty myyntimäärien ja oman kulutuksen perusteella, mutta tuotoslukuja ei kuitenkaan ole saatu kaikilta tiloilta. Sentähden aineisto on tässä jonkin verran pienempi kuin muita tuloksia laskettaessa. Mainittakoon lisäksi, että tilivuonna 1962/63 oli kirjanpitotiloista 34 sellaista tilaa, joilla ei ollut lainkaan nautakarjaa. Niistä on 27 Etelä-Suomen tutkimusalueelta.

III. Omaisuussuhteet

A. Koko liike

1. Varat

Viljelijäin varat ja niiden jakaantuminen eri talousalojen kesken kirjanpito-tiloilla ilmenevät taulukosta 4. Varat on arvioitu tilikauden alussa. Kun ko. arvoja vertaillaan aikaisempien tilivuosien vastaaviin arvoihin, on erityisesti muistettava, että aineisto ei pysy samana vuodesta toiseen, vaan se vaihtuu. Osa tiloista lopettaa muistiinpanojen tekemisen ja uusia tiloja tulee mukaan. Varoihin sisältyy mm. vuokratun omaisuuden, esimerkiksi vuokralle otetun pellon arvo, joka on luettu myös velkoihin. Lisäksi varoihin kuuluvat myös tilisaatavat. Metsätalousvaroihin sisältyvät maapohjan ja puuston ohella puutavaravarastot sekä metsätalouskalusto. Sivuansiotalouden varoihin on luettu mm. osakkeet ja osuudet, talletukset sekä erikoisesti sivuansiotarkoituksia varten hankittu omaisuus. Henkilö-auto sisältyy viljelijäperheen yksityisvaroihin.

Taulukossa 4 olevista luvuista voidaan todeta, että maatalouden osuus on n. 50—60 % varoista. Metsätalouden osuus on selvästi korkein metsärikkaassa Sisä-Suomessa, jossa maatalouden osuus on vastaavasti alhaisin. Varojen kokonaisuusmäärien eroavuudet eri tutkimusalueilla johtuvat lähinnä tilakoon ja etenkin metsäalan erilaisuudesta.

2. Velat

Velkojen määrä kirjanpitotiloilla ilmenee taulukosta 4. Lukuihin sisältyvät varsinaisten velkojen lisäksi vuokrapääoma ja eläkerasitteen pääoma-arvo. Näistä edellisen arvo tilaa kohden on keskimäärin 655 mk ja jälkimmäisen 815 mk, sekä vastaavat osuudet velkojen kokonaisuudesta 5.6 % ja 7.0 %.

Taulukossa 4 Etelä-Pohjanmaan alueen III suuruusluokan velkamäärä ja sen osuutta varoista tarkoittava prosenttiluku ovat varsin korkeita. Näiden suhteen on huomattava, että tilaluku on tässä samoin kuin Pohjois-Pohjanmaan ja Koillis-Suomenkin III luokassa vähäinen. Kirjanpitotilojen keskimääräistä velkaantumistasetta viiden viimeisen tilivuoden aikana osoittavat seuraavassa asetelmassa olevat luvut.

Tilivuosi	Maatalous- maata muunn. ha	Metsää ha	Varat 1 000 mk/tila	Velat 1 000 mk/tila	Velat % varoista
1962/63	17.54	58.40	111.0	11.6	10.5
1961/62	17.37	57.90	106.8	10.9	10.2
1960/61	17.30	57.79	101.6	9.5	9.3
1959/60	17.15	59.26	95.7	8.3	8.7
1958/59	16.71	60.61	89.3	7.4	8.3

Varojen määrä on kohonnut jatkuvasti. Samoin on noussut maatalousmaan keskimääräinen ala. Sitä vastoin metsäalassa on mainittuna aikana tapahtunut sekä nousua että laskua. Näiden lisäksi varoihin vaikuttavat myös tiloilla tehdyt investoinnit ja myös se, että aineisto vaihtuu jatkuvasti, osa tiloista lopettaa muistiinpanojen tekemisen ja uusia tiloja tulee mukaan joka vuosi, kuten aikaisemmin jo mainittiin. Myös velat ovat vuosi vuodelta lisääntyneet. Markkamääräisesti niiden kasvu on ollut vähäisempää kuin varojen, mutta velkojen suhteellinen osuus varoista on sensijaan kohonnut vuosi vuodelta.

B. Varsinainen maatalous

1. Omaisuusryhmät

Maatalousomaisuus on entiseen tapaan jaettu seuraaviin ryhmiin: varastot, kalusto, kotieläimet, puutarhakasvillisuus, rakennukset, perusparannukset ja maatalousmaa. Näitten ryhmien arvot hehtaaria kohden tilikauden alussa esitetään taulukossa 5. Varastoihin kuuluvat sekä oman tilan tuotteet että ostetut maataloustarvikkeet. Kun tilikausi alkaa heinäkuun alussa, maatalousvarastot ovat pienimmillään. Tästä johtuu, että varastojen arvoa tarkoittavat luvut eivät osoita koko tilikauden keskimääräisten varastojen arvoa. Perusparannuksiin on tässä luettu yleensä vain salaojitukset. Maatalousmaahan sisältyvät pellon lisäksi myös puutarhamaa sekä niityt ja laitumet. Pelto on arvioitu keskimäärin kaililla kirjanpitotiloilla 673 markaksi ja puutarhamaa 852 markaksi hehtaarilta.

Maatalousomaisuuden arvo pienenee pinta-alayksikköä kohden tilakoon kasvassa. Tämä johtuu lähinnä siitä, että rakennusten arvo, johon sisältyvät myös asuinrakennukset, on pientiloilla hehtaaria kohden korkeampi kuin keskikokoisilla tiloilla, kuten seuraavassa asetelmassa olevista Etelä-Suomen eri tilaryhmien luvuista voidaan todeta.

Suuruusluokka	Maatalousomaisuus		Rakennusomaisuus	
	1962/63	1961/62	1962/63	1961/62
			mk/ha	
I	4 651	4 524	2 672	2 628
II	3 892	3 675	1 916	1 805
III	3 297	3 139	1 406	1 363
IV	3 063	2 961	1 281	1 277

Kun verrataan maatalousomaisuuden ja sen eri ryhmien arvoa eri tilivuosina, on huomattava myös se, että joka vuosi osa tiloista lopettaa ja uusia tulee mukaan, kuten aikaisemmin jo mainittiin.

2. Kalusto

Maatalouskalustoon on luettu kaikki maataloudessa käytetyt koneet ja kalustoesineet. Ne on jaettu entiseen tapaan seuraaviin ryhmiin: traktorit, leikkupuimurit, peltoviljelykalusto, ajo- ja kuljetuskalusto, kotieläinkalusto ja muu kalusto. Näiden arvot hehtaaria kohden ilmenevät taulukosta 6. Peltoviljelykalustoon sisältyvät muokkaus-koneet ja -välineet, kylvö-, korjuu- ja sadonkäsit-

telykoneet sekä muut kasvinviljelyssä käytettävät koneet ja työvälineet. Ajo- ja kuljetuskalusto käsittää hevos- ja traktorivetoiset ajoneuvot ja kuljetusvälineet. Lisäksi siihen on luettu paketti- ja kuorma-auto niillä muutamilla tiloilla, joilla näitä on käytetty pääasiassa maatalousajoihin. Sitävastoin henkilöauto ei sisälly maatalousomaisuuteen yhdessäkään tapauksessa kuten aikaisemmin jo mainittiin. Kotieläinkaluston suurimman ryhmän muodostavat maidonjäähdytys- ja lypsykoneet. Muun kaluston ja peltoviljelykaluston välinen raja on eräissä kohdissa harkinnanvarainen. Edelliseen sisältyvät mm. sähkömoottorit ja kotitarvemyllyt.

Kirjanpitoltilojen koneellistamisastetta kuvaavat alla olevan asetelman luvut. Ne osoittavat niiden tilojen lukumäärää, joilla on oma traktori. Niiden jälkeen on sulkeissa mainittu ko. tilaryhmän kokonaistilamäärä.

	Traktoritilojen luku				
	I	II	III	IV	yhteensä
Etelä-Suomi	62 (115)	219 (258)	126 (127)	48 (48)	455 (548)
Sisä-Suomi	48 (125)	152 (207)	27 (27)		227 (359)
Etelä-Pohjanmaa . .	9 (26)	56 (80)	6 (7)		71 (113)
Pohjois-Pohjanmaa .	10 (24)	42 (54)	6 (6)		58 (84)
Koillis-Suomi	34 (80)	61 (80)	3 (3)		98 (163)
Yhteensä	163 (370)	530 (679)	168 (170)	48 (48)	909 (1 267)

Kuten asetelmasta ilmenee, on useimmilla kirjanpitoltiloilla traktori. Se on käytännöllisesti katsoen kaikilla yli 25 ha:n tiloilla, osalla useampikin. Toisessa suuruusluokassa on vain suunnilleen joka viides tila ilman sitä. Alle 10 ha:n tiloilla traktoreitten luku on suhteellisesti alhaisin.

3. Kotieläimet

Kotieläinten määrät kirjanpitoltiloilla esitetään taulukossa 7. Ne on laskettu 100 maatalousmaan muunnettua hehtaaria kohden. Eri tilaryhmien vertailua varten on mainittuun taulukkoon merkitty eläinmäärät myös nautayksikköinä. Tällöin yhteen nautayksikköön on laskettu yksi täysikasvuinen hevonen tai 1,25 nuorta hevosta, 2 varsaa, yksi sonni tai lehmä, 2 hiehoa tai nuorta sonnia, 4 vasikkaa, 3 sikaa (yli 6 kk), 6 nuorta sikaa (4—6 kk), 9 porsasta (2—4 kk), 12 pientä porsasta (alle 2 kk), 8 lammasta, 16 karitsaa, 50 kanaa tai 33 ankkaa, hanhea tai kalkkunaa.

Kotieläinten luku 100 ha kohden		1962/63	1961/62
Hevoset			
Täysikasvuiset	kpl	7.1	7.3
Yhteensä muunnettuja	ny	7.5	7.9
Nautakarja			
Lehmiä	kpl	43.9	44.3
Yhteensä muunnettuja	ny	56.8	56.5
Siat			
Yli 6 kk	kpl	6.5	5.4
Yhteensä muunnettuja	ny	4.8	3.9
Siipikarja			
Yli 6 kk	kpl	152.4	141.8
Alle 6 kk	kpl	99.3	124.5
Lampaat			
Yli 1 v	kpl	5.2	5.2
Alle 1 v	kpl	5.9	5.8
Kotieläimiä yhteensä		ny	74.1
			73.1

Kirjanpitolojen kotieläinmäärien muuttumista edellisestä vuodesta osoittavat edellä esitetyt luvut, jotka ovat koko maan painotettuja keskiarvoja.

Hevosten väheneminen on edelleen jatkunut. Myös nuorta siipikarjaa on selvästi vähemmän kuin edellisenä vuonna. Sitävastoin sikojen luku on suurempi kuin tv:nna 1961/62. Koko kotieläinmäärä on hiukan noussut edellisestä vuodesta.

4. Rakennukset

Maatalouden rakennusomaisuuteen, jonka arvot eri tilaryhmissä ilmenevät taulukosta 8, on eräitä poikkeuksia lukuunottamatta luettu kaikki tilan rakennukset. Kun maatalousomaisuuteen kuuluvat siten myös asuinrakennukset, sisältyvät näistä aiheutuneet kustannuksetkin maatalouden kustannuksiin. Kokonaistuottolaskelmassa on maataloutta hyvitetty viljelijäperheen asuntoetuuden arvolla. Palkkaväen asuntoetuuden arvo sisältyy sekä kokonaistuottoon että liikekustannukseen.

Aikaisempaan tapaan on rakennukset jaettu kolmeen ryhmään: asuinrakennukset, eläinsuojat ja muut rakennukset. Kahden viimeksi mainitun ryhmän välinen raja on monissa tapauksissa harkinnanvarainen siitä syystä, että eläinrakennuksissa on usein huomattavastikin muihin tarkoituksiin varattua rakennustilaa. Muiden rakennusten ryhmään sisältyvät myös nk. rakenteelliset laitteet, kuten säilörehutornit, aidat ja vesijohdot.

Kun rakennusten arvoa vertaillaan eri tilivuosina, niin on huomattava, että ko. arvon muuttumiseen vaikuttavat mm. uusien rakennusten rakentaminen ja vanhojen perusteelliset korjaukset sekä toisaalta poistot. Lisäksi on muistettava, kuten aikaisemmin jo mainittiin, että aineisto muuttuu vuosittain tilojen vaihtumisen takia.

IV. Rahaliike

Rahatuloiksi ja -menoiksi on tässä laskettu talousvuoden käteistulot ja -menot lisättyinä niiden tilikauden aikana laskuun myytyjen tuotteiden ja laskuun ostettujen tarvikkeiden arvoilla, joista suoritukset ovat siirtyneet seuraavalle tilivuodelle. Edellisiltä tilikausilta siirtyneitten saatavien ja velkojen suorituksia ei sitä vastoin ole luettu rahatuloiksi ja -menoiksi samoin kuin ei muitakaan lainaus- tai talletusliikkeeseen kuuluvia tulo- ja menoeriä.

Rahatulot on jaettu talousaloittain neljään ryhmään: maatalous, metsätalous ja sivuansiotalous sekä ruoka- ja yksityistalous. Nämä samoin kuin tulojen kokonaismäärätkin esitetään taulukossa 9. Samaan taulukkoon on merkitty myös eri tuloryhmien suhteelliset osuudet kokonaistuloista. Sivuansiotalouden ryhmään luettuihin tuloihin sisältyvät varsinaisista sivuansiotöistä saatujen tulojen lisäksi korko- ja osinkotulot sekä investointiluntoniset valtion avustukset ja -palkkiot, kuten salaojituspalkkiot. Sitä vastoin maatalouden välittömään tukemiseen tarkasteltavana vuonna tarkoitettut erät (esim. pinta-alalisät), jotka on annettu suoraan viljelijöille, sisältyvät maataloustuloihin. Sosiaaliset avustukset (mm. lapsi- ja perhelisät), jotka aikaisemmin sisältyivät sivuansiotalouden tuloihin, on nyt luettu viljelijäperheen yksityistalouteen.

Eri tuloryhmien arvot tilivuonna 1962/63 ja 1961/62 esitetään seuraavassa asetelmassa. Luvut ovat tilaa kohden laskettuja painottamattomia keskiarvoja.

	Rahatulot mk/tila	
	1962/63	1961/62
Maatalous	15 611	15 307
Metsätalous	3 784	3 696
Sivuansiotalous	2 381	3 035
Ruoka- ja yksityistalous	991	193
Yhteensä	22 767	22 231

Maatalouden rahatulot ovat edellisestä vuodesta lisääntyneet tilaa kohden 304 mk eli 2.0 % ja metsätulot vastaavasti 88 mk eli 2.4 %. Tässä on huomattava, että myös tilakoko oli suurentunut. Se että sivuansiotalouden tulot ovat selvästi pienentyneet edellisestä vuodesta, johtuu pääasiassa muutoksesta sosiaalisten avustusten käsittelyssä, jonka johdosta yksityistulot ovat vastaavasti kasvaneet. Kokonaisrahatulojen nousu tilaa kohden on keskimäärin 536 mk eli 2.4 %.

Kirjanpitotilojen rahamenot, jotka ilmenevät taulukosta 10, on entiseen tapaan jaettu seuraaviin ryhmiin: maatalous, metsätalous, sivuansiotalous, ruokatalous, yksityistalous ja verot sekä korot, vuokrat ja eläkkeet.

Seuraavassa asetelmassa esitetään kirjanpitotilojen tilaa kohden lasketut keskimääräiset rahamenot tilivuosina 1962/63 ja 1961/62. Luvut ovat painottamattomia keskiarvoja.

	Rahamenot mk/tila	
	1962/63	1961/62
Maatalous	13 252	12 178
Metsätalous	921	822
Sivuansiotalous	376	632
Verot	1 142	946
Korot, vuokrat ja eläkkeet	647	604
Ruokatalous	2 583	2 359
Yksityistalous	4 421	4 105
Yhteensä	23 342	21 646

Rahamenoissa on todettavissa vähäistä nousua, kuten oli tulojenkin kohdalla. Maatalousmenot ovat edellisestä talousvuodesta kohonneet 1 074 mk tilaa kohden eli 8.8 %. Edellä mainituista ovat vain sivuansiomenot jääneet tarkasteltavana vuonna alhaisemmiksi kuin tilivuonna 1961/62. Tämä johtuu pääasiassa siitä, että eräät maksut, jotka aikaisemmin sisältyivät sivuansiotalouden menoihin, on nyt käsitelty viljelijäperheen yksityismenoina. Kokonaisrahamenot ovat nousseet edellisestä vuodesta tilaa kohden keskimäärin 1 696 mk eli 7.8 %. Kun menot ovat kasvaneet enemmän kuin tulot, on ko. erotus pitänyt peittää joko talletuksia vähentämällä tai velkaa lisäämällä.

V. Maatalouden kokonaistuotto

Maatalouden kokonaistuotolla käsitetään tilivuoden aikana maataloudessa tuotettujen lopputuotteiden sekä palvelusten yhteistä arvoa. Kokonaistuottoon on siten luettu:

1) Tilivuoteen kuuluvat rahatulot ja tilisaatavat lukuunottamatta vuoden alussa ollutta omaisuutta vähentämällä saatuja rahatuloja.

2) Maataloudesta metsätalouteen, ruoka- ja yksityistalouteen, sivuansioihin ja eläkeläisille sekä työväen palkkoihin luovutettujen tuotteiden, etuuksien ja hevostöiden raha-arvo.

3) Maataloudesta omaisuuden lisäämiseen (uudisrakennuksiin, -viljelyksiin ja perusparannuksiin) luovutetun hevostyön arvo.

4) Maataloustuotannosta johtunut lisäys varastoissa, puutarhakäsivillisuudessa ja kotieläimistössä.

Kokonaistuottoon sisältyvät myös asuinrakennuksista ja varsinaisista maatalousrakennuksista saadut vuokrat viljelijäperheen, palkkaväen ja eläkeläisten asuntoedun ohella. Kaikki nämä erät sisältyvät taulukossa II rakennusvuokrien sarakkeessa oleviin lukuihin. Pääosan näistä rakennusvuokrista muodostaa asuntoedun arvo ja varsinaisten vuokratulojen osuus jää siten varsin pieneksi.

Kuten aikaisemminkin sisältyvät kokonaistuottoon myös maatalouden välitömäksi tueksi tarkoitettut valtionavustukset (mm. pinta-alalisät ja katokorvaukset), jotka on maksettu suoraan viljelijöille. Aikaisemmasta poiketen esitetään nämä avustukset nyt omana ryhmänään. Aikaisemmin ne sisältyivät ko. tuottoeriin. Investointilunontaisia valtionavustuksia ja -palkkioita (esim. salaajituspalkkiot) ei sitä vastoin ole luettu maatalouden kokonaistuottoon.

1. Kokonaistuotto ja sen rakenne

Maatalouden kokonaistuotto, joka esitetään alueittain ja suuruusluokittain taulukossa II, on jaettu entiseen tapaan kolmeen pääryhmään: kotieläintuotto, kasvinviljelytuotto ja muu tuotto. Kun verrataan eri ryhmien suhteellista osuutta, niin havaitaan, että suurimman ryhmän, kotieläintuoton osuus on Etelä-Suomessa selvästi alhaisin ja kasvinviljelytuoton vastaavasti korkein. Edelliseen tilivuoteen verrattuna ovat ko. osuudet muuttuneet suhteellisen vähän kuten seuraavasta asetelmasta ilmenee.

	Kotieläintuotto		Kasvinviljelytuotto		Muu tuotto	
	1962/63	1961/62	1962/63	1961/62	1962/63	1961/62
Etelä-Suomi	70.7	67.7	22.3	27.2	7.0	5.1
Sisä-Suomi	80.6	81.5	10.0	11.9	9.4	6.6
Etelä-Pohjanmaa	77.9	80.0	13.5	14.7	8.6	5.3
Pohjois-Pohjanmaa	79.9	82.9	8.5	11.6	11.6	5.5
Koillis-Suomi	80.9	85.9	5.4	6.9	13.7	7.2
Koko maa	75.8	75.4	15.4	18.9	8.8	5.7

Muun tuoton suhteellisen osuuden kohoaminen edellisestä vuodesta johtuu suurimmaksi osaksi siitä, että valtionavustukset on nyt siirretty tähän ryhmään, kuten edellä jo mainittiin.

Kokonaistuotto muodostui edelliseen vuoteen verrattuna eri alueilla seuraavaksi:

	1962/63 mk/ha	1961/62 mk/ha
Etelä-Suomi	1 096	1 099
Sisä-Suomi	1 092	1 041
Etelä-Pohjanmaa	996	921
Pohjois-Pohjanmaa	921	865
Koillis-Suomi	1 149	1 056
Keskimäärin	1 068	1 033

Kokonaistuotto on hieman noussut kaikkialla muualla paitsi Etelä-Suomessa, jossa kasvinviljelytuotto aleni huomattavasti satovahinkojen takia. Keskimäärin kokonaistuotto nousi 35 mk/ha eli 3.4 %.

2. Maatalouden myyntituoton rakenne

Maatalouden varsinaiset eli nk. puhdistetut rahatulot esitetään taulukossa 12. Näihin on luettu vain sellaiset erät, jotka on otettu huomioon maatalouden kokonaistuottoa laskettaessa. Tästä syystä niihin eivät sisälly tilivuoden alussa ollutta omaisuutta vähentämällä saadut tulot, esimerkiksi jos tilalta on myyty traktori, ei siitä saatu hinta sisälly näihin tuloihin. Vastaavasti ei traktorin ostohintaa ole luettu maatalouden varsinaisiin rahamenoihin.

Verrattuna edelliseen talousvuoteen ovat varsinaiset maataloustulot nousseet hehtaaria kohden keskimäärin n. 36 mk eli 4.4 %. Eri tuotantohaarojen rahatuloissa tapahtuneet muutokset ilmenevät seuraavasta asetelmasta, jonka luvut ovat painotettuja keskiarvoja.

	Maatalouden rahatulot	
	1962/63 mk/ha	1961/62 mk/ha
Nautakarja	84	88
Maitotalous	460	444
Siat	98	85
Siipikarja	42	37
Muut eläimet	3	3
Kotieläintalous yhteensä	687	657
Kasvinviljely	131	159
Muut tulot	41	7
Yhteensä	859	823

VI. Maatalouden liikekustannus

Maatalouden liikekustannukseen on luettu maatalouden säännöllistä hoitoa varten tilivuoden aikana uhratut rahamenot, yksityis-, ruoka-, metsä- ja sivuanstotaloudesta saatujen luontaisasuoritusten arvot sekä ne maatalousomaisuuden vähennykset, jotka ovat syntyneet tuotannon, jalostamisen ja keskimääräistä kulumista vastaavan poiston kautta. Tuloja, jotka on saatu tilivuoden alussa ollutta omaisuutta vähentämällä, ei ole luettu kokonaistuottoon. Vastaavasti omaisuuden lisäyksestä aiheutuneet menot eivät kuulu liikekustannukseen. Korot, verot ja vuokramaksut eivät tässä myöskään sisälly liikekustannukseen, joten maatalous on oletettu niistä vapaaksi ja siten ne on maksettava liikeylijäämästä.

1. Liikekustannus ja sen rakenne

Liikekustannus on entiseen tapaan jaettu seuraaviin pääryhmiin: työkustannus, ostotarvikekustannus, poistot ja kunnossapito sekä muu kustannus. Taulukossa 13 esitetään liikekustannuksen ja sen eri ryhmien arvot tarkasteltavana olevalta vuodelta.

Työkustannukseen on luettu ainoastaan maatalouden juoksevia töitä koskevat ihmistyökustannukset. Näihin sisältyvät vieraalalle työvoimalle maksetut aika- ja urakkapalkat sekä viljelijäperheen omalle työlle arvioitu palkka.

Ostotarvikekustannukseen on luettu rehut, lannoitteet ja siemenet. Rehukustannuksessa on otettu huomioon vain ostorehut. Siten tilalla tuotetut rehut eivät sisälly ko. kustannukseen. Samoin on menetelty siemenien ja lannoitteiden kohdalla. Ostetut polttoaineet on käsitelty muiden kustannusten ryhmässä.

Poistot ja kunnossapito-ryhmän kotieläinlääkintöön on luettu eläinlääkäri- ja lääkemenot, kantakirja-, astutus- ja keinosiemennysmaksut, karjantarkkailukulut, kengitysmenot yms. sekä eläinten poistonluontoiset arvonalennukset. Kalusto- ja rakennuskustannuksiin kuuluvat vuotuiset poistot sekä korjaus- ja kunnossapitokustannukset niihin luettuna myös omasta metsästä saatu puutavara. Sitä vastoin niihin eivät sisälly tilan palkkaväen ja viljelijäperheen suorittamista korjaus- ja kunnossapitotöistä aiheutuneet kustannukset, sillä ne on luettu maatalouden yhteiseen työkustannukseen. Kalustokustannuksesta on huomattava, että siihen sisältyvät ainoastaan maatalousomaisuuteen kuuluvien koneiden ja kalustoesineiden kustannukset. Kuten aikaisemmin jo mainittiin, ei henkilöautoa ole luettu ko. omaisuuteen, joten ei myöskään sen kustannukset sisälly mainittuihin eriin. Eräillä tiloilla, joilla on ollut kysymyksessä selvästi

maatalousajot, on kuitenkin vastaava osa henkilöauton kustannuksista siirretty maatalouden menoksi. Tämä kustannus on ollut keskimäärin vain 1:84 mk/ha. Muutamilla tiloilla (29 tilaa) on maataloutta varten hankittu kuorma- tai paketti-auto. Tällöin myös maatalousajaja vastaavat kustannukset sisältyvät maatalouden kustannuksiin ja kun ne ovat varsin pienet, on ne luettu taulukossa 13 traktorin ja leikkuupuimurin vastaaviin kustannuksiin. Rakennuskustannuksiin sisältyvät, kuten edellä jo mainittiin myös asuinrakennusten poistot sekä korjaus- ja kunnossapitokustannukset. Tässä on huomattava, että maatalouden kokonaistuoton rakennusvuokrat-nimikkeeseen sisältyvät rakennuksista saatujen vuokratulojen ohella viljelijäperheen, eläkeläisten ja palkkaväen arvioitu asuntoetu. Palkkaväen osalta se sisältyy myös liikekustannukseen.

Edelliseen talousvuoteen verrattuna on useimmissa kustannuserissä tapahtunut nousua, kuten ilmenee alla olevan asetelman luvuista, jotka ovat painotettuja keskiarvoja. Kustannusten lisäys johtuu suureksi osaksi kasvukauden 1962 poikkeuksellisen epäedullisista sääsuhteista ja osaksi myös hintatason kohoamisesta.

	Liikekustannus	
	1962/63 mk/ha	1961/62 mk/ha
Työkustannus yhteensä	544	518
Palkat	69	68
Viljelijäperheen oman työn arvo	475	450
Ostotarvikkeet yhteensä	246	205
Rehut	145	112
Lannoitteet	79	78
Siemenet	22	15
Poistot ja kunnossapito yhteensä	166	151
Kotieläimet	23	20
Kalusto ja koneet	75	67
Rakennukset	68	64
Muu kustannus	108	107
Liikekustannus yhteensä	1 064	981
Liikekustannus ilman viljelijäperheen työn arvoa	589	531

2. Rahassa suoritettu liikekustannus

Taulukossa 14 esitetään maatalouden varsinaiset eli nk. puhdistetut rahamenot. Niihin on luettu ainoastaan maatalouden juokseviin menoihin käytetyt erät eli menot, jotka on otettu huomioon liikekustannusta laskettaessa. Tästä syystä niihin eivät sisälly investointiluontoiset menot kuten uudisrakennuksiin sekä uusien koneiden ja kaluston hankintaan käytetyt erät. Vastaavalla tavalla on menetelty, kuten aikaisemmin jo mainittiin, maatalouden varsinaisten rahatulojen kohdalla, joihin ei ole luettu tilikauden alussa ollutta omaisuutta vähentämällä saatuja tuloja.

Maatalouden rahamenot ovat edellisestä vuodesta kohonneet kaikilla tutkimusalueilla, kuten seuraavat painotetut luvut osoittavat.

	Maatalouden puhdistetut rahamenot	
	1962/63 mk/ha	1961/62 mk/ha
Etelä-Suomi	480	428
Sisä-Suomi	469	421
Etelä-Pohjanmaa	394	325
Pohjois-Pohjanmaa	381	335
Koillis-Suomi	540	451
Koko maa	460	404

Maatalouden rahamenot ovat keskimäärin lisääntyneet 56 mk/ha eli 13.9 %. Suurin osa tästä lisäyksestä tulee ostorehumenojen osalle. Ne olivat kohonneet selvästi enemmän kuin muut menoerät.

3. Ihmistyökustannus

Maatalouden liikekustannukseen sisältyvään työkustannukseen on luettu maatalouden juoksevia töitä koskevat vieraan työvoiman palkkauskustannukset ja viljelijäperheen oman työn arvioitu palkka.

Aikapalkkaisen vieraan työvoiman kokonaispalkkakustannus on määritetty entiseen tapaan siten, että rahapalkkoihin on lisätty sosiaaliset maksut, ruokailukustannus sekä asunto- ym. luontaisedut. Näin saatu summa on sitten jaettu eri talousalojen kesken muunnettujen miestyötuntien suhteessa. Kun täten laskettuun maatalouden osuuteen on vielä lisätty maatalouden urakkapalkat, on saatu taulukossa 13 esitetyt maatalouden palkkakustannukset.

Viljelijäperheen oman työn arvo on määritetty kuten edellisenäkin tilivuonna hinnoittamalla tehdyt työtunnit sosiaalisen tutkimustoimiston julkaisemien maataloustyöntekijöille maksettujen keskituntipalkkojen mukaan. Tällöin miesten ja naisten työ on hinnoitettu erikseen vastaavilla keskituntipalkoilla. Lasten palkka vaatimus on laskettu käyttämällä miesten tuntipalkkaa jaettuna kahdella.

Mainittuina miesten ja naisten tuntipalkkoina on käytetty neljän viimeisen ko. tilivuoden päättymisajankohtana saatavissa olevan vuosineljänneksen (tiedustelut suoritetaan neljältä kuukaudelta vuosittain) tuntipalkkojen keskiarvoa. Tämä ajanjakso ei täysin vastaa ko. tilivuotta, vaan on siitä yhden vuosineljänneksen jäljessä. Kun käytännössä on vaikeata selvittää, miten viljelijäperheen jäsenet jakaantuvat eri työntekijäryhmiin (karjanhoitaja, varsinainen karjatyöntekijä, traktorinkuljettaja jne.), on hinnoittelussa käytetty työntekijäryhmien keskimääräisiä tuntipalkkoja. Tarkasteltavana tilivuonna on viljelijäperheen ruumiillinen työ hinnoitettu seuraavien tuntipalkkojen mukaan: miehet 1:42 mk, naiset 1:12 mk ja lapset 0:71 mk. Kun osalla tiloista tilikausi on alkanut huhtikuussa, on ko. työn hinnoittamisessa käytetty seuraavia tuntipalkkoja: miehet 1:40 mk, naiset 1:09 mk ja lapset 0:70 mk. Viljelijäperheen palkkavaatimukseen sisältyy ruumiillista työtä koskevan palkan lisäksi johtotyön arvo. Sen arvioiminen on suoritettu lähinnä viljelmäkoon perusteella ja se koskee yksinomaan varsinaista maataloutta. Työkustannukset esitetään taulukossa 13.

4. Työnmenekki

a. Ihmistyö

Viljelijäperheen ja aikapalkkaisen vieraan työvoiman työtuntimäärät esitetään taulukossa 15. Niihin eivät sisälly urakkatyöt eivätkä viljelijäperheen suorittamat sivuansio- ja yksityistalouden työt. Kun maatalouden juoksevista töistä seuraa jäljempänä tarkempi selvitys, on tässä esitetty erikseen vain metsätyöt ja uudistustyöt. Viimeksi mainituilla tarkoitetaan maatalouden investointiluontoisia töitä kuten salaojitus- ja uudisrakennustöitä. Sekä ihmistyötä että jäljempänä esitettäviä hevos- ja konetöitä koskevat työnmenekkiluvut pohjautuvat tiloilla pidettävän työpäiväkirjan muistiinpanoihin.

Maatalouden juoksevien töiden ihmistyönmenekki esitetään taulukossa 16. Entiseen tapaan on työtunnit merkitty erikseen palkkaväen ja viljelijäperheen osalta. Suoritetut työtunnit on ilmoitettu kummassakin ryhmässä vielä eriteltyinä miesten, naisten ja lasten kesken. Näitten absoluuttisten tuntien ohella taulukkoon on laskettu entiseen tapaan muunnetut miestyötunnit. Ne on saatu siten, että miesten tuntimäärään on lisätty naisten tunnit kerrottuna 0.8:lla ja lasten tunnit jaettuna kahdella. Kun maatalouden työnmenekin ilmaisemisessa käytetään myöskin ns. ihmistyötunteja, on ne nyt otettu taulukkoon 16. Ihmistyötunnit on laskettu siten, että miesten ja naisten työtunnit on laskettu yhteen ja saatuun summaan lisätty puolet lasten työtuntimäärästä. Kun työnmenekkiä osoittaviin tuntimääriin eivät sisälly urakkaluontoiset työt, on taulukkoon 16 merkitty myös maatalouden juoksevia töitä koskevat urakkapalkat.

Seuraavassa asetelmassa olevat painotetut keskiarvot osoittavat maatalouden juoksevien töiden työnmenekkiä eri alueilla tarkasteltavana ja sitä edellisenä vuonna.

	Maatalouden työnmenekki muunn. t/ha	
	1962/63	1961/62
Etelä-Suomi	317	309
Sisä-Suomi	418	414
Etelä-Pohjanmaa	322	329
Pohjois-Pohjanmaa	315	326
Koillis-Suomi	444	436
Koko maa	353	350

Työnmenekki on edellisestä tilivuodesta hiukan kohonnut kaikkialla muualla paitsi Pohjanmaalla, jossa se on vähän alentunut. Työnmenekin nousu on aiheutunut ehkä pääasiassa kasvukauden 1962 epäedullisista sääsuhteista, jotka varsinkin sadonkorjuun aikana olivat suurena haittana ja aiheuttivat monin paikoin huomattavasti lisätyötä.

b. Hevostyö

Hevostyön määrät tilaa kohden eri alueilla ja suuruusluokissa esitetään taulukossa 17. Maatalouden juoksevat työt on laskettu myös hehtaaria kohden. Lukuihin sisältyvät sekä omien että vieraitten hevosten työt.

Hevostyön jakaantumista eri töiden osalle osoittavat seuraavat luvut, jotka ovat painottamattomia.

	1962/63	1961/62
Maatalouden juoksevat työt t/tila	409	449
Uudistustyöt »	7	7
Metsätyöt »	126	132
Sivuansio- ym. työt »	49	51
Hevostyötä yhteensä »	591	639
Siitä vuokrattua »	8	9
Hevostyötä tuntia vuodessa hevosta kohden	646	672

Hevostyön väheneminen on edelleenkin jatkunut. Maatalouden juoksevilla töissä se on vähentynyt 40 t eli 8.9 % ja metsätöissä 6 t eli 4.5 %. Keskimäärin hevostyön määrä aleni tilaa kohden 48 t eli 7.5 %.

c. Traktorityö

Traktorityön tuntimäärät selviävät taulukosta 18. Niihin sisältyvät sekä omilla että vierailta traktoreilla tehdyt työt.

Hevos- ja traktorityön välistä suhdetta maatalouden juoksevilla töissä eri alueilla osoittavat seuraavan asetelman työtuntimäärät, jotka ovat painotettuja keskiarvoja.

	Hevostyö t/ha		Traktorityö t/ha	
	1962/63	1961/62	1962/63	1961/62
Etelä-Suomi	26	29	21	20
Sisä-Suomi	44	49	17	15
Etelä-Pohjanmaa	30	34	16	15
Pohjois-Pohjanmaa	24	27	18	17
Koillis-Suomi	37	37	18	15
Koko maa	32	35	19	17

Hevostyö on vähentynyt edellisestä tilivuodesta kaikilla muilla alueilla paitsi Koillis-Suomessa, jossa se on pysynyt entisenä. Sitä vastoin traktorityössä on todettavissa lisäämistä kaikkialla. Kun hevostyön määrä on alentunut keskimäärin 3 t, niin traktorityö on noussut vastaavasti 2 tuntia. Traktorin työtuntimäärä on noussut myös laskettuna traktoria kohden vuodessa. Tarkasteltavana vuonna se oli 521 tuntia ja edellisenä 514 tuntia. Siten tässäkin kehitys on kulkenut vastakkaiseen suuntaan kuin hevostyön kohdalla.

VII. Maatalouden liiketulokset

Maatalouden liiketulokset tilivuodelta 1962/63 esitetään taulukossa 19. Varsinaisten tulosten ohella on taulukkoon merkitty myös maatalouden kokonaistuoton ja liikekustannuksen arvot. Eri tilasuuruusluokkien tuloksia tarkasteltaessa on huomattava, että varsinkin kolmannen suuruusluokan tilamäärät ovat Etelä-Suomea lukuunottamatta varsin pienet. Tulosten suhteen on edelleen muistettava, että kirjanpitoiltoja ei ole voitu valita otantamenetelmällä ja kun ne ovat keskimäärin voimaperäisemmin viljeltyjä kuin maan kaikki tilat, ei tässä esitettävien tulosten voida ilman muuta katsoa edustavan koko maatalouden keskimääräistä tasoa.

1. Verotettava puhdas tuotto

Maatalouden puhtaalla tuotolla tarkoitetaan kokonaistuoton ja liikekustannuksen erotusta. Kun liikekustannukseen eivät tässä sisälly verot, vuokrat eikä korot, on mainittu erotus velattoman maatalouden verotettava puhdas tuotto, josta käytetään myös nimitystä liikeylijäämä. Sen arvot tarkasteltavalta tilivuodelta esitetään tutkimusalueittain ja tilasuuruusluokittain taulukossa 19.

Seuraavassa asetelmassa esitetään verotettavan puhtaan tuoton arvot eri tutkimusalueilla tilivuosina 1962/63 ja 1961/62. Luvut ovat painotettuja keskiarvoja.

	1962/63 mk/ha	1961/62 mk/ha
Etelä-Suomi	54	144
Sisä-Suomi	— 64	— 32
Etelä-Pohjanmaa	36	27
Pohjois-Pohjanmaa	13	6
Koillis-Suomi	—124	— 89
Koko maa	4	52

Edellisestä vuodesta puhdas tuotto on alentunut eniten Etelä-Suomen alueella, jossa tulostasokin on korkein. Sisä- ja Koillis-Suomen alueiden jo edellisenä vuonna negatiivisiksi jääneet tulokset ovat edelleen heikentyneet. Sitä vastoin Pohjanmaalla on puhdas tuotto hiukan parantunut.

Seuraavassa asetelmassa olevat Etelä-Suomen tutkimusalueen eri tilasuuruusluokkien verotettavan puhtaan tuoton arvot osoittavat, että tulostason heikkene- mistä on tapahtunut erikokoisilla tiloilla.

Tilasuuruusluokka	1962/63 mk/ha	1961/62 mk/ha
I	11	83
II	60	152
III	91	185
IV	81	209

Verotettavan puhtaan tuoton aleneminen johtuu kasvukautena 1962 sattuneista satovahingoista.

2. Maatalousylijäämä

Maatalousylijäämä saadaan siten, että kokonaistuotosta vähennetään liikekustannuksen muut erät paitsi viljelijäperheen työn arvo. Maatalousylijäämään sisältyvät siten sekä maatalouteen kiinnitetylle pääomalle saatu korko että viljelijäperheen työlle saatu palkka. Taulukossa 19 esitetyjä maatalousylijäämän arvoja laskettaessa ei kustannuksiin ole luettu veroja.

Maatalousylijäämän muuttumista edellisestä tilivuodesta eri tutkimusalueilla osoittavat seuraavan asetelman luvut, jotka ovat painotettuja keskiarvoja.

	1962/63 mk/ha	1961/62 mk/ha
Etelä-Suomi	469	529
Sisä-Suomi	491	491
Etelä-Pohjanmaa	501	482
Pohjois-Pohjanmaa	455	447
Koillis-Suomi	479	486
Koko maa	479	502

Muutokset maatalousylijäämässä ovat samantapaisia kuin puhtaassa tuotossakin. Ne ovat kuitenkin suhteellisesti vähäisempiä kuin puhtaassa tuotossa.

Maatalousylijäämän suhteellinen suuruus riippuu mm. viljelijäperheen suorittamasta työmäärästä. Kun pientiloilla mainittu työmäärä on pinta-alayksikköä kohden suurempi kuin keskikokoisilla ja suurilla tiloilla, joilla käytetään enemmän palkattua työvoimaa, on maatalousylijäämäkin ensiksimmäisillä hehtaaria kohden korkeampi, kuten seuraavista Etelä-Suomen eri suuruusluokkien maatalousylijäämää osoittavista luvuista ilmenee.

	1962/63 mk/ha	1961/62 mk/ha
I	682	705
II	482	545
III	279	357
IV	173	293

Tilakoon vaikutus maatalousylijäämän suhteelliseen suuruuteen on huomattava myös tarkasteltaessa maatalousylijäämän arvoja eri tutkimusalueilla.

3. Kannattavuuskerroin

Kannattavuuskertoimella tarkoitetaan suhdelukua, joka saadaan, kun maatalousylijäämä jaetaan viljelijäperheen arvioidun palkan ja maatalouteen sidotun pääoman korkovaatimuksen summalla. Jos mainittu summa on yhtä suuri kuin maatalousylijäämä, on kannattavuuskertoimen arvo 1.0. Tässä tapauksessa katsotaan maatalouden tuotantokustannusten tulleen peitetyiksi. Jos kertoimen arvo on korkeampi kuin 1.0, on maatalous tuottanut voittoa. Jos sen arvo on pienempi kuin 1.0, on tulos ollut tappiollinen. Korkovaatimus on laskettu viiden prosentin mukaan.

Kannattavuuskertoimet eri tilaryhmissä esitetään taulukossa 19. Lukuunottamatta Pohjanmaan tutkimusalueita on kannattavuuskerroin jäänyt alhaisemmaksi kuin edellisenä tilivuonna kuten seuraavasta asetelmasta ilmenee. Siinä esitetyt luvut ovat painotettuja keskiarvoja.

	1962/63	1961/62
Etelä-Suomi	0.77	0.93
Sisä-Suomi	0.64	0.68
Etelä-Pohjanmaa	0.79	0.79
Pohjois-Pohjanmaa	0.78	0.77
Koillis-Suomi	0.58	0.62
Koko maa	0.72	0.79

VIII. Kotieläintaloudellisia laskelmia

1. Hevostaloutta koskevia laskelmia

Tilivuodelta 1962/63 on näihin laskelmiin saatu aineistoa tutkimusalueittain ja suuruusluokittain seuraavilta tilamääriltä:

	I	II	III	IV	yht.
Etelä-Suomi	4	10	7	7	28
Sisä-Suomi	—	3	—	—	3
Etelä-Pohjanmaa	—	4	1	—	5
Koillis-Suomi	6	4	—	—	10
Yhteensä	10	21	8	7	46

Pohjois-Pohjanmaalta ei ole ollut yhtään hevoslaskelmaa. Aineiston pienen tilamäärän vuoksi tulokset on laskettu vain keskiarvoina, jotka esitetään taulukossa 20. Keskimääräisiä tuloksia on verrattu tuloksiin niillä tiloilla, joilla hevos-työtunnin kustannus on ollut alin ja korkein sekä edellisen vuoden keskimääräisiin tuloksiin. Tuotto- ja kustannuserät on entiseen tapaan laskettu t y ö h e v o s t a k o h d e n.

Laskelmatiloilla on ollut yhteensä 59.27 muunnettua hevosta ja 56.80 työhevosta. Työhevosta on tilaa kohden ollut niin ollen 1.2 kpl. 6:lla tilalla on ollut 2 hevosta, 3 ja 4 hevosta on ollut yhdellä tilalla.

Hevostyökustannus on tilivuonna 1962/63 ollut työhevosta kohden keskimäärin 1 003:53 mk eli 87:36 mk suurempi kuin edellisenä vuonna. Peruskustannus on edellisestä vuodesta noussut 59:95 mk ja rehukustannus 26:72 mk. Tuotto on vähentynyt 0:69 mk. Hevostyötunnin kustannus on ollut 1:41 mk.

Vuotuinen hevostyön määrä sekä hevostyökustannus työhevosta ja suoritettua hevostyötuntia kohden ovat viitenä viimeisenä talous kautena ja tilivuonna 1937—38 olleet laskelmatiloilla seuraavat:

	Laskelma-tilojen lukumäärä	Muunn. ha tilaa kohden	Työtunteja työhevosta kohden	Hevostyökustannus		Hevostyötunnin kustannus	
				mk	suhdeluku	mk	suhdeluku
1962/63	46	24.53	712	1 003:53	2 182	1:41	4 700
1961/62	76	21.60	663	916:17	1 992	1:38	4 606
1960/61	66	20.65	758	894:12	1 944	1:18	3 930
1959/60	89	19.97	748	936:17	2 036	1:25	4 171
1958/59	60	21.07	768	848:89	1 846	1:11	3 686
1937/38	156	30.61	1 532	45:99	100	0:03	100

Vaikka tilivuonna 1962/63 on työhevosta kohden ollut 49 työtuntia enemmän kuin edellisenä vuonna, on hevostyötunnin kustannus noussut 0.03 mk eli 2.2 % ja on se, kuten suhdeluista ilmenee, tilivuodesta 1937/38 kohonnut 47-kertaiseksi.

Hevostyötuntien jakaantuminen eri töiden kesken työhevosta kohden laskelmatiloilla ja kaikilla kirjanpito viljelmillä selviää seuraavasta asetelmasta, jossa vertailun vuoksi esitetään myös tilivuoden 1937/38 työtuntimäärät.

	Tiliv. 1962/63				Tiliv. 1937/38			
	Kaikki tilat t/hev.	%	Laskelmatilat t/hev.	%	Kaikki tilat t/hev.	%	Laskelmatilat t/hev.	%
Maatal. juoksevat työt ...	447	69.3	463	65.1	1 219	83.7	1 271	82.9
Metsätaloustyöt	137	21.2	213	29.9	125	8.6	141	9.2
Sivuanstiotyöt	53	8.2	22	3.1	70	4.8	79	5.2
Uudistus- ym. työt	9	1.3	14	1.9	43	2.9	41	2.7
Yhteensä	646	100.0	712	100.0	1 457	100.0	1 532	100.0

Edellä esitettyihin tuntimääriin eivät sisälly muilta vuokrattujen hevosten työ, jota tilivuonna 1962/63 on ollut kaikilla kirjanpitotiloilla keskimäärin tilaa kohden yhteensä 8.4 tuntia, tästä maatalouden juoksevaa työtä 5.5 tuntia ja metsätaloustyötä 2.8 tuntia.

Traktorityötä on laskelmatiloilla ollut keskimäärin traktoria kohden 528 tuntia, josta maatalouden juoksevia töitä 448 tuntia. Laskelmatiloista on 37 tilalla ollut yhteensä 45 traktoria. Vertailun vuoksi mainittakoon, että kaikilla kirjanpitotiloilla on kertomusvuoden aikana tehty traktorityötä keskimäärin 521 tuntia traktoria kohden, tästä maatalouden juoksevaa työtä 418 tuntia. Edellämäinnittuihin tunteihin eivät sisälly vuokratraktoreilla suoritettut työt.

Seuraavassa esitetään vielä eräitä hevosten rehunkulutusta ja rehun arvoa koskevia tietoja laskelmatiloilta.

	1962/63	1961/62	1937/38
Väkirehujä muunn. hevosta kohden ry	312	317	580
Heiniä » » » »	1 278	1 258	1 166
Laidunta » » » »	688	722	711
Muuta rehua » » » »	—	24	89
Rehua yht. » » » »	2 277	2 321	2 546
» » työhevosta » »	2 376	2 475	2 896
» » hevostyötuntia » »	3.34	3.73	1.89
Rehun menekki keskimäärin päivässä »	6.25	6.36	6.98
Sisäruokintapäiviä hevosta kohden	253	248	259
Sisäruokintarehun keskihinta mk/ry	0:26	0:23	0:015
Väkirehun » » » »	0:39	0:29	0:020
Laidunrehun » » » »	0:13	0:12	0:006
Koko rehun » » » »	0:22	0:20	0:013

2. Nautakarjalaskelmia

Laskelmatilat jakaantuvat tutkimusalueittain ja suuruusluokittain seuraavasti:

	I	II	III	IV	yht.
Etelä-Suomi	13	35	15	6	69
Sisä-Suomi	—	6	—	—	6
Etelä-Pohjanmaa	—	13	2	—	15
Pohjois-Pohjanmaa	—	2	—	—	2
Koillis-Suomi	7	8	1	—	16
Yhteensä	20	64	18	6	108

Taulukossa 21 esitetään markkinattomien rehujen jalostusarvoa koskeva laskelma. Aineiston suppeuden ja epätasaisen jakaantumisen vuoksi on tulokset laskettu vain keskiarvoina. Vertailun vuoksi on taulukkoon otettu tilivuoden 1961/62 vastaavat tulokset.

Laskelmissa on nautakarja käsitelty yhtenä kokonaisuutena, joten tuotto ja kustannuserät on laskettu nautayksikköä kohden. Rehukustannukseen kuuluu siten myös nuoren karjan ja sonnien rehun käyttö.

Peruskustannukseen, johon sisältyvät kaikki muut kustannukset paitsi rehujen hinta, ei ole luettu eläinten arvovähennystä eikä eläinten ostoa, mikäli näiden yhteenlaskettu arvo on eläinomaisuuden lisäyksen ja myynnin yhteisarvoa pienempi. Näin ollen eläimiä koskevat tuottoerät ovat nettolukuja, joita laskettaessa eläinomaisuuden pienentyminen ja osto on otettu huomioon vähennyksinä. Työkustannukseen kuuluvat sekä nautakarjanhoidon että maitotalouden hyväksi suoritetuista ihmis-, hevos-, auto- ja traktorityöstä aiheutuneet kustannukset. Kolmea viimeksi mainittua työtä on ollut suhteellisen vähän, vain 1.5 % koko työn arvosta, sillä nautakarjatalouden töihin ei ole luettu rehujen kuljetusta navetan yhteydessä tai sen välittömässä läheisyydessä oleviin rehusuojiin.

Peruskustannus on noussut edellisestä tilivuodesta 23:71 mk/ny eli 4.9 %. Ostorehuihin, kivennäisaineisiin ja vitamiinivalmisteisiin sekä maitotaloustuoterehuihin on käytetty 48:57 mk/ny (eli 14.1 %) enemmän kuin edellisenä tilivuonna. Tämä lisäys johtuu väkirehun hintojen kohoamisesta ja markkinakelpoisen kotoisen rehun hinnan noususta 0:33 mk:sta 0:39 mk:aan rehuyksikköä kohden.

Tuotto on lisääntynyt edelliseen tilivuoteen verrattuna 39:24 mk/ny eli 3.2 %. Maitokilon keskimääräisen bruttohinnan kohoaminen 0:34 mk:sta 0:36 mk:aan on saanut aikaan tuoton lisäyksen, sillä maidontuoton lisäyksen arvo nautayksikköä kohden on ollut 48:93 mk eli 4.8 %, vaikka keskimääräinen maitotuotos nautayksikköä kohden on alentunut 15 kg ja lypsylehmää kohden vähentyminen on ollut 69 kg. Maidon osuus tuotosta on ollut 82.6 % kun se edellisenä vuonna oli 81.3 %.

Markkinattomien rehujen jalostusarvoksi on laskelmatiloilla saatu 380:84 mk/ny, mikä on 29.7 % tuoton arvosta ja 0:18 mk/ry. Edellisen tilivuoden vastaavat tulokset olivat 413:80 mk/ny, 33.3 % ja 0:20 mk/ry, joten kertomusvuoden jalostusarvo on nytä kohden 32:96 mk ja ry:ä kohden 0:02 mk pienempi.

Tuotoksen alentumisen ja sekä markkinakelpoisen että ostorehun kustannuksien nousun lisäksi on tuloksia alentamassa ollut vielä nautakarjaomaisuuden lisäyksen ja myynnin arvon pieneneminen edelliseen vuoteen verrattuna 4:54 mk:lla nautayksikköä kohden. Pieneneminen johtuu mm. naudannihan kilohinnasta, joka kertomusvuonna on ollut keskimäärin 0:09 mk edellisen vuoden hintaa alhaisempi.

Seuraavassa esitetään vielä markkinattomien rehujen jalostusarvo viideltä viimeiseltä tilivuodelta.

Markkinattomien rehujen jalostusarvo:	1962/63	1961/62	1960/61	1959/60	1958/59
mk/ny	380:84	413:80	460:12	377:93	357:62
mk/ry	0:18	0:20	0:22	0:19	0:18

IX. Metsätalous

Metsätalouden rahatulot ja -menot esitetään koko rahaliikettä koskevissa taulukoissa 9 ja 10. Viljelijäperheen ja aikapalkkaisen vieraan työvoiman tekemät metsätyöt ilmenevät taulukosta 15. Urakkapalkalla suoritettujen metsätöiden arvo sisältyy rahamenoihin. Hevosten ja traktorien metsätyöt on esitetty taulukoissa 17 ja 18.

Tutkimustiloilla käytetyn puutavaran määrät selviävät taulukosta 22. Kirjanpitotilojen omasta metsästä saatu puutavara muodostaa pääosan tilojen kokonaiskulutuksesta, sillä ostettua puutavaraa käytetään maataloilla suhteellisen vähän. Varsinaisen maatalouden puunkulutus on jaettu kahteen ryhmään: polttopuut ja muu puutavara. Viimeksimainitun osuus maatalouden puunkulutuksen arvosta on tilivuonna 1962/63 ollut 60.7 % ja muodostuu se pääasiassa rakennuspuista, joiden osuus maatalouden muun puutavaran arvosta on ollut 88.1 %. Taulukon 22 luvut on esitetty tutkimusalueittain ja suuruusluokittain. Varsinaisen maatalouden puunkulutuksen lisäksi selviävät taulukosta ruoka- ja yksityistalouden sekä eläkeläisille annettujen polttopuiden määrät.

Puutavaran käyttö kirjanpitotiloilla on pysynyt suunnilleen samansuuruisena kuin aikaisempinakin vuosina, kuten seuraavassa asetelmassa olevista kolmen talousvuoden keskimääräisistä luvuista voidaan todeta.

	1962/63	k-m ³ /tila 1961/62	1960/61
Maatalouteen yhteensä	19.7	19.1	19.5
Polttopuuta	14.0	13.6	13.9
Muuta	5.7	5.5	5.6
Ruokatalouteen	7.6	8.0	8.3
Yksityistalouteen	11.1	10.6	10.3
Eläkeläisille	0.8	0.8	0.7
Käyttö yhteensä	39.2	38.5	38.8

Omasta metsästä saadun puutavaran arvolla on hyvitetty metsätaloutta ja veloitettu vastaavasti muita taloushaaroja. Tätä varten on puutavara tarkasteltavana vuonna hinnoitettu keskimäärin eri tutkimusalueilla seuraavasti:

Etelä-Suomi	19:01 mk/k-m ³
Sisä-Suomi	16:76 »
Etelä-Pohjanmaa	21:15 »
Pohjois-Pohjanmaa	17:55 »
Koillis-Suomi	18:23 »

Kaikilla tutkimustiloilla keskimäärin on vastaava hinta ollut 18:35 markkaa.

X. Ruokatalous

1. Ruokailukustannus ja ruokailupäivät

Ruokailukustannukseen, joka esitetään taulukossa 23, on luettu ruokataloudessa käytettyjen oman tilan tuotteiden arvo, ruokatalouden rahamenot ja ruokataloustyön arvo. Kustannuksiin eivät tässä sisälly rakennusvuokrat eikä ruokatalouskalustoon kiinnitetyn pääoman korko. Toisaalta ruokataloutta ei tilinpäätöksissä ole hyvitetty ruokajätteiden arvolla, koska sen on katsottu vastaavan suunnilleen edellä mainittuja kustannuseriä.

Ruokailukustannus on laskettu muunnettua ruokailupäivää kohden. Muuntaminen on suoritettu siten, että 2—12-vuotiaiden lasten ruokailupäivien määrä on kerrottu 0.5:llä, alle 2-vuotiaita ei ole otettu huomioon ollenkaan ja yli 12-vuotiaiden ruokailun on katsottu vastaavan täysi-ikäisten ruokailupäivää.

Ruokailupäivän hinta on kirjanpitoiltoilla tilivuonna 1962/63 edelliseen vuoteen verrattuna noussut 0:13 mk eli 4.2 %, kuten seuraavasta asetelmasta ilmenee.

	Ruokailukustannus mk/ruokailupäivä	
	1962/63	1961/62
Maatilan tuotteet	0:84	0:88
Rahamenot	1:46	1:31
Työkustannus	0:89	0:87
Yhteensä	3:19	3:06

Rahamenojen kohdalla on nousu ollut huomattava, kun sensijaan oman tilan tuotteiden käyttö on vähentynyt.

Muunnettujen ruokailupäivien lukumäärät tilaa kohden ilmenevät taulukosta 23. Ne on eritelty viljelijäperheen, palkkaväen ja muiden ruokailijoiden kesken. Viimeksi mainittuun ryhmään kuuluvat isäntäväen vieraat, eläkeläiset ja maksavat ruokailijat. Kun ruokailupäivien lukumäärä jaetaan vuoden päivien määrällä, saadaan vuosiruokailijoiden määrä tilaa kohden.

2. Oman tilan tuotteiden kulutus

Taulukossa 24 esitetään tärkeimpien omalla tilalla tuotettujen maataloustuotteiden kulutus vuosiruokailijaa kohden. Viljamäärät on ilmoitettu taulukossa jyvänä, joista on laskettu saatavan jauhoja ja suurimoita seuraavasti: vehnästä 70 %, rukiista 97 % ja ohrasta 75 %.

Näiden tuotteiden kulutusmäärät vuosiruokailijaa kohden ovat kahtena viimeisenä tilivuonna olleet kirjanpitoiltoilla keskimäärin seuraavat:

	1962/63	1961/62
Maito	446.2 kg	456.7 kg
Sianliha	6.8 »	7.3 »
Muu liha	5.2 »	5.0 »
Kananmunat	7.1 »	6.9 »
Vehnä	27.2 »	56.3 »
Ruis	22.1 »	30.8 »
Ohra	21.4 »	30.3 »
Peruna	175.0 »	177.9 »

Kuten huomataan, johtuu aikaisemmin mainittu ruokailukustannuksen pieneneminen oman tilan tuotteiden kohdalla pääasiassa viljan käytön vähenemisestä. Tämä puolestaan on lisännyt rahamenoja viljelijöiden ostaessa vastaavat elintarvikkeet jauhoina ja valmiina leipomotuotteina.

TAULUKOT
TABLES

Taul. 1. Maankäyttölajit ha/tila
 Jorddispositionslag ha/gård
 Land use categories

Alue ja suuruusluokka ¹⁾	Muunn. ala ²⁾	Puutarha ¹⁰⁾	Pelto ¹¹⁾	Niitty ¹²⁾	Laidun ¹³⁾ (ei pelto- laitumia)	Kalviot ¹⁴⁾	Kasvull. metsämaa ¹⁵⁾	Muu ala ¹⁶⁾ (ei vesistöjä)	Koko ala ¹⁷⁾	
Etelä-Suomi ²⁾	I	7.65	0.07	7.29	0.23	0.37	0.08	20.38	2.43	30.85
	II	15.54	0.09	15.04	0.38	0.50	0.17	32.64	2.89	51.71
	III	34.56	0.23	33.54	0.84	1.06	0.11	78.82	4.56	119.16
	IV	67.11	0.36	65.05	1.62	2.02	1.07	136.08	14.79	220.99
	Keskimäärin ⁸⁾	22.81	0.15	22.08	0.56	0.74	0.21	49.83	4.22	77.79
Sisä-Suomi ³⁾	I	7.68	0.04	7.19	0.14	0.52	0.24	37.02	2.88	48.03
	II	15.05	0.08	14.18	0.58	0.95	0.23	73.02	4.52	93.56
	III	33.09	0.17	31.11	1.91	2.32	0.28	200.38	14.20	250.37
	Keskimäärin	13.84	0.07	13.02	0.53	0.90	0.24	70.06	4.68	89.50
Etelä-Pohjanmaa ⁴⁾ . . .	I	8.07	0.03	7.81	0.09	0.05	0.26	21.13	4.15	33.52
	II	16.31	0.04	16.09	0.12	0.15	0.14	39.81	6.91	63.26
	III	31.72	0.03	31.29	0.36	0.71	—	66.75	15.62	114.76
	Keskimäärin	15.37	0.04	15.12	0.12	0.17	0.16	37.19	6.81	59.61
Pohjois-Pohjanmaa ⁵⁾ .	I	8.45	0.02	8.31	0.28	0.02	0.08	31.34	6.55	46.60
	II	16.49	0.04	15.95	1.02	0.25	0.28	54.84	10.57	82.95
	III	31.35	0.04	30.75	1.86	0.23	0.41	62.62	11.58	107.49
	Keskimäärin	15.26	0.03	14.83	0.87	0.18	0.23	48.68	9.50	74.32
Koillis-Suomi ⁶⁾	I	7.08	0.02	6.62	0.62	0.12	0.47	74.39	29.58	111.82
	II	13.38	0.04	12.12	2.18	0.35	0.73	86.30	27.68	129.40
	III	32.60	0.12	32.08	1.00	—	—	130.75	43.56	207.51
	Keskimäärin	10.64	0.03	9.79	1.39	0.23	0.59	81.28	28.90	122.21
Koko maa ⁷⁾										
	Keskimäärin	17.54	0.10	16.83	0.64	0.63	0.26	58.40	8.11	84.97

¹⁾ Område och storleksklass. ²⁾ Södra Finland. ³⁾ Inre Finland. ⁴⁾ Sydösterbotten. ⁵⁾ Nordösterbotten. ⁶⁾ Nord-östra Finland. ⁷⁾ Hela landet. ⁸⁾ I medeltal. ⁹⁾ Reducerad areal. ¹⁰⁾ Trädgård. ¹¹⁾ Åker. ¹²⁾ Äng. ¹³⁾ Betesmark utom åker. ¹⁴⁾ Röjningar. ¹⁵⁾ Växtlig skogsmark. ¹⁶⁾ Övrig areal utom vattenområden. ¹⁷⁾ Totalareal.

¹⁾ Regions and size classes. ²⁾ South Finland. ³⁾ Central Finland. ⁴⁾ South Ostrobothnia. ⁵⁾ North Ostrobothnia. ⁶⁾ Northeast Finland. ⁷⁾ Whole country. ⁸⁾ Average. ⁹⁾ Area adjusted. ¹⁰⁾ Garden. ¹¹⁾ Arable land. ¹²⁾ Meadow. ¹³⁾ Pasture. ¹⁴⁾ Clearings. ¹⁵⁾ Forest. ¹⁶⁾ Other. ¹⁷⁾ Total.

Taul. 2. Pellon käyttö % peltoalasta
Åkers användning i % av åkerarealen
Use of arable land per cent of area

Alue ja suuruusluokka	Vehnä ¹⁾	Ruis ²⁾	Ohra ³⁾	Kaura ⁴⁾	Peruna ⁵⁾	Sokeri- juurikas ⁶⁾	Muut juurekset ⁷⁾	Nurmi ⁸⁾	Kesanto ⁹⁾	Muu peltoaia ¹⁰⁾	
Etelä-Suomi	I	9.8	1.4	6.7	22.5	3.8	4.5	1.2	46.2	0.9	3.0
	II	17.1	2.1	6.4	20.8	2.3	3.1	0.6	42.7	2.2	2.7
	III	26.0	2.6	9.4	16.3	1.9	1.9	0.5	33.9	5.1	2.4
	IV	33.6	3.0	9.8	10.9	1.0	2.0	0.3	30.7	5.0	3.7
	Keskimäärin	24.0	2.4	8.4	16.8	1.9	2.5	0.6	36.7	3.9	2.8
Sisä-Suomi	I	3.8	3.8	11.2	18.9	3.8	1.3	1.5	53.2	0.6	1.9
	II	5.1	4.3	10.0	19.2	3.5	1.3	1.3	52.4	1.5	1.4
	III	7.9	7.7	9.0	17.2	2.3	0.6	0.7	45.5	4.4	4.7
	Keskimäärin	5.3	4.8	10.0	18.8	3.4	1.2	1.3	51.3	1.8	2.1
Etelä-Pohjanmaa	I	3.0	4.8	9.7	13.7	5.6	3.1	1.4	55.0	0.1	3.6
	II	5.0	4.5	9.0	15.0	3.4	1.2	1.1	53.5	2.7	4.6
	III	5.6	5.6	14.6	15.6	2.0	0.3	1.6	47.2	5.6	1.9
	Keskimäärin	4.8	4.7	9.8	14.9	3.5	1.3	1.2	52.9	2.8	4.1
Pohjois-Pohjanmaa	I	1.8	3.5	14.5	10.2	2.9	0.8	1.8	60.3	0.7	3.5
	II	1.4	5.4	14.7	10.1	3.5	0.5	1.5	56.5	1.3	5.1
	III	1.2	9.8	16.3	10.0	3.8	—	2.0	46.0	2.7	8.2
	Keskimäärin	1.5	5.7	14.9	10.1	3.4	0.5	1.7	55.5	1.4	5.3
Koillis-Suomi	I	0.4	1.0	12.0	5.4	3.2	—	1.5	72.9	0.8	2.8
	II	0.9	1.4	12.5	5.4	3.5	—	1.4	68.9	1.8	4.2
	III	0.2	1.0	8.1	5.8	7.7	—	0.6	68.6	5.3	2.7
	Keskimäärin	0.7	1.3	12.0	5.4	3.7	—	1.3	70.2	1.7	3.7
Koko maa	Keskimäärin	15.4	3.2	9.5	15.8	2.6	1.8	0.8	44.8	3.0	3.1

1) Vete. 2) Råg. 3) Korn. 4) Havre. 5) Potatis. 6) Sockerbeta. 7) Övriga rotfrukter. 8) Vall. 9) Träda.
10) Övrig åkerareal.

1) Wheat. 2) Rye. 3) Barley. 4) Oats. 5) Potato. 6) Sugar beet. 7) Other root crops. 8) Cultivated grass.
9) Fallow. 10) Other.

Taul. 3. Sadot kg/ha
Skörd kg/ha
Yields of cultivated plants

Alue ja suuruusluokka	Kevät- vehnä	Ruis	Ohra	Kaura	Peruna	Sokeri- juurikas	Lanttu	Heinä	Sato ry/ha	
Etelä-Suomi	I	1 631	1 520	2 069	1 837	17 603	19 397	24 984	4 994	2 463
	II	1 663	1 497	2 027	1 919	16 572	17 848	33 210	4 699	2 320
	III	1 610	1 551	2 083	1 980	15 975	18 359	25 963	4 500	2 266
	IV	1 634	1 518	2 051	1 838	15 287	16 549	20 731	4 624	2 236
	Keskimäärin	1 632	1 525	2 059	1 919	16 334	17 913	27 334	4 649	2 290
Painotettu keskiarvo ¹⁾	1 641	1 516	2 052	1 900	16 623	18 264	28 218	4 737	2 342	
Sisä-Suomi	I	1 281	1 326	1 828	1 492	19 779	15 776	30 058	5 013	2 194
	II	1 294	1 349	1 851	1 403	19 184	18 638	33 109	4 683	2 094
	III	1 444	1 252	1 775	1 617	20 973	22 080	40 117	4 466	2 042
	Keskimäärin	1 333	1 317	1 834	1 466	19 537	18 310	33 196	4 721	2 105
	Painotettu keskiarvo	1 296	1 329	1 832	1 470	19 655	17 178	31 776	4 863	2 150
Etelä-Pohjanmaa	I	754	1 172	1 252	1 077	19 093	16 323	26 765	4 508	1 991
	II	1 302	1 269	1 376	1 210	17 768	15 145	29 949	4 674	1 936
	III	855	1 509	1 749	920	16 234	15 680	31 655	4 482	1 859
	Keskimäärin	1 194	1 294	1 433	1 156	17 907	15 504	29 930	4 632	1 933
	Painotettu keskiarvo	1 057	1 255	1 365	1 134	18 117	15 632	28 926	4 595	1 949
Pohjois-Pohjanmaa ...	I	669	1 228	1 130	1 025	20 379	10 393	12 273	4 020	1 698
	II	724	1 054	1 126	980	17 454	14 300	26 081	4 103	1 679
	III	706	893	812	712	14 115	—	—	4 230	1 419
	Keskimäärin	710	1 030	1 076	948	17 291	13 291	21 284	4 103	1 643
	Painotettu keskiarvo	699	1 108	1 092	969	18 295	11 069	17 410	4 083	1 658
Koillis-Suomi	I	369	821	722	802	16 404	—	22 985	4 871	1 898
	II	781	1 106	676	925	14 425	—	22 354	4 562	1 761
	III	952	1 515	456	588	8 345	—	—	3 590	1 500
	Keskimäärin	705	1 049	682	863	14 221	—	22 559	4 625	1 792
	Painotettu keskiarvo	475	906	702	818	15 686	—	21 939	4 758	1 855
Koko maa	Keskimäärin	1 586	1 366	1 734	1 678	17 265	17 755	30 267	4 623	2 149
	Painotettu keskiarvo	1 294	1 347	1 706	1 511	17 697	15 581	27 796	4 691	2 136

¹⁾ Avvägt medeltal

¹⁾ Weighted mean

Taul. 4. Varat ja velat mk/tila
Tillgångar och skulder mk/gård
Assets and debts per farm

Alue ja suuruusluokka	Varat						Velat ⁷⁾		
	Maa- talous ¹⁾	Metsä- talous ²⁾	Sivunsi- talous ³⁾	Ruoka- ja yksityis- talous ⁴⁾	Kassa ja tilli- saatavat ⁵⁾	Varat yhteensä ⁶⁾	Yhteensä	Va- roista %	
Etelä-Suomi	I	35 565	14 992	4 316	3 527	556	58 956	6 324	10.7
	II	60 489	26 279	7 862	4 914	606	100 150	12 041	12.0
	III	113 955	61 045	15 646	9 828	928	201 402	20 483	10.2
	IV	205 548	111 738	43 399	16 077	1 296	378 058	43 259	11.4
	Keskimäärin	80 355	39 453	12 035	6 740	730	139 313	15 532	11.1
Sisä-Suomi	I	34 602	21 381	3 930	2 827	550	63 290	7 459	11.8
	II	55 564	42 569	7 802	4 727	547	111 209	9 019	8.1
	III	111 357	116 247	22 064	11 835	810	262 313	16 427	6.3
	Keskimäärin	52 461	40 733	7 526	4 600	568	105 888	9 033	8.5
Etelä-Pohjanmaa	I	29 596	10 584	3 953	3 136	584	47 853	6 233	13.0
	II	52 128	22 194	4 615	5 158	761	84 856	9 339	11.0
	III	88 676	30 641	9 303	7 965	562	137 147	31 917	23.3
	Keskimäärin	49 208	20 046	4 753	4 867	708	79 582	10 023	12.6
Pohjois-Pohjanmaa	I	25 951	12 777	3 413	2 103	484	44 728	6 093	13.6
	II	42 525	22 881	3 323	3 031	652	72 412	8 740	12.1
	III	71 655	20 818	3 818	6 262	900	103 453	11 829	11.4
	Keskimäärin	39 871	19 847	3 384	2 996	622	66 720	8 205	12.3
Koillis-Suomi	I	33 658	21 477	3 082	2 455	641	61 313	7 163	11.7
	II	44 357	23 774	6 484	3 019	813	78 447	6 943	8.9
	III	103 281	40 371	9 958	5 273	1 155	160 038	17 953	11.2
	Keskimäärin	40 191	22 952	4 878	2 783	735	71 539	7 254	10.1
Koko maa									
Keskimäärin	61 823	34 662	8 613	5 209	676	110 983	11 648	10.5	

¹⁾ Jordbruk. ²⁾ Skogsbruk. ³⁾ Biförtjänster. ⁴⁾ Kosthåll och privatekonomi. ⁵⁾ Kassa och kontofordringar.
⁶⁾ Summa tillgångar. ⁷⁾ Skulder.

¹⁾ Agriculture. ²⁾ Forestry. ³⁾ By-enterprises. ⁴⁾ Food- and private household. ⁵⁾ Cash and outstanding accounts.
⁶⁾ Assets in total. ⁷⁾ Debts.

Taul. 5. Maatalousomaisuus mk/ha
 Jordbrukets tillgångar mk/ha
 Agricultural property per hectare

Alue ja suuruusluokka	Varastot ¹⁾	Kalusto ²⁾	Köti-eläimet ³⁾	Puutarha-kasvillisuus ⁴⁾	Raken-nukset ⁵⁾	Perusparan-nukset ⁶⁾	Maa ⁷⁾	Yhteensä ⁸⁾	
Etelä-Suomi	I	76	609	489	18	2 672	89	698	4 651
	II	110	599	402	10	1 916	135	720	3 892
	III	94	577	280	10	1 406	215	715	3 297
	IV	110	485	250	6	1 281	225	706	3 063
	Keskimäärin	102	563	326	9	1 627	183	713	3 523
Painotettu keskiarvo	97	587	388	12	1 969	147	711	3 911	
Sisä-Suomi	I	63	486	505	11	2 765	38	638	4 506
	II	69	577	397	8	1 954	62	625	3 692
	III	59	550	323	6	1 649	182	596	3 365
	Keskimäärin	66	554	405	8	2 056	79	622	3 790
	Painotettu keskiarvo	65	521	456	10	2 412	56	631	4 151
Etelä-Pohjanmaa	I	57	380	436	7	2 110	18	659	3 667
	II	85	433	374	5	1 491	99	708	3 195
	III	70	454	329	4	1 050	184	704	2 795
	Keskimäärin	80	429	376	5	1 509	100	702	3 201
	Painotettu keskiarvo	73	415	393	6	1 680	77	689	3 333
Pohjois-Pohjanmaa	I	44	324	383	3	1 666	29	622	3 071
	II	40	418	333	2	1 171	38	576	2 578
	III	35	399	283	1	894	66	607	2 285
	Keskimäärin	40	400	334	2	1 208	41	588	2 613
	Painotettu keskiarvo	41	377	348	2	1 346	37	599	2 750
Koillis-Suomi	I	57	561	501	5	3 044	5	579	4 752
	II	56	545	364	4	1 759	20	568	3 316
	III	77	350	329	5	1 855	79	473	3 168
	Keskimäärin	58	539	407	4	2 184	19	566	3 777
	Painotettu keskiarvo	58	549	467	5	2 739	11	572	4 401
Koko maa	Keskimäärin	85	539	354	8	1 733	133	673	3 525
	Painotettu keskiarvo	77	523	409	9	2 040	93	667	3 818

¹⁾ Förråd. ²⁾ Maskiner och redskap. ³⁾ Husdjur. ⁴⁾ Trädgårdens växtbestånd. ⁵⁾ Byggnader. ⁶⁾ Markanläggningar. ⁷⁾ Mark. ⁸⁾ Summa.

¹⁾ Stores. ²⁾ Implements. ³⁾ Livestock. ⁴⁾ Carden vegetation. ⁵⁾ Buildings. ⁶⁾ Drainage. ⁷⁾ Agricultural land. ⁸⁾ Total.

Taul. 6. Kalusto mk/ha
Maskiner och redskap mk/ha
Implements per hectare

Alue ja suuruusluokka	Traktorit ¹⁾	Leikkuu- puimurit ²⁾	Peltoviljely- kalusto ³⁾	Ajo- ja kuljetus- kalusto ⁴⁾	Kotieläin- kalusto ⁵⁾	Muu kalusto ⁶⁾	Yhteensä ⁷⁾
Etelä-Suomi							
I	181	6	221	67	52	82	609
II	212	48	184	49	46	60	599
III	168	115	179	40	31	44	577
IV	117	132	143	32	27	34	485
Keskimäärin	170	90	174	43	36	50	563
Painotettu keskiarvo	185	57	190	51	43	61	587
Sisä-Suomi							
I	131	1	174	60	45	75	486
II	197	39	171	58	54	58	577
III	150	114	143	44	45	54	550
Keskimäärin	175	45	166	56	51	61	554
Painotettu keskiarvo	155	21	171	58	48	68	521
Etelä-Pohjanmaa							
I	139	—	115	43	26	57	380
II	174	11	135	35	36	42	433
III	138	68	118	38	42	50	454
Keskimäärin	165	17	130	36	36	45	429
Painotettu keskiarvo	158	12	126	38	33	48	415
Pohjois-Pohjanmaa							
I	117	10	87	38	21	51	324
II	182	8	120	39	36	33	418
III	172	21	128	23	19	36	399
Keskimäärin	170	11	116	36	31	36	400
Painotettu keskiarvo	154	10	107	37	28	41	377
Koillis-Suomi							
I	226	—	157	74	51	53	561
II	228	10	159	61	47	40	545
III	101	—	80	44	68	57	350
Keskimäärin	220	6	154	64	50	45	539
Painotettu keskiarvo	221	2	154	70	51	51	549
Koko maa							
Keskimäärin	175	63	164	46	40	51	539
Painotettu keskiarvo	173	33	166	51	42	58	523

¹⁾ Traktorer. ²⁾ Skördetröskor. ³⁾ Åkerbruksredskap. ⁴⁾ Kör- och transportredskap. ⁵⁾ Husdjursredskap.
⁶⁾ Övriga redskap. ⁷⁾ Summa.

Taul. 7. Kotieläimiä 100 ha kohden
Djurantal per 100 ha
Number of livestock per 100 hectares adjusted arable land

Alue ja suuruusluokka	Hevoset ¹⁾		Nautakarja ²⁾		Siat ³⁾		Siipikarja ⁴⁾		Lampaat ⁵⁾		Nautayksiköitä ⁶⁾	
	täyskasvuisia kpl ⁷⁾	muunnettuja ny ⁷⁾	lehmä kpl ⁸⁾	muunnettuja ny ⁷⁾	Yli 6 kk kpl ⁹⁾	muunnettuja ny ⁷⁾	yli 6 kk kpl ¹⁰⁾	alle 6 kk kpl ¹⁰⁾	yli 1 v kpl ¹¹⁾	alle 1 v kpl ¹¹⁾		
Etelä-Suomi	I	10.5	10.9	52.2	66.5	3.4	3.6	280.2	145.9	5.2	4.2	88.7
	II	6.0	6.3	39.3	51.0	7.8	5.3	203.8	159.6	2.7	2.1	68.3
	III	3.4	3.7	25.2	33.5	7.0	4.6	102.6	83.5	1.7	1.7	44.9
	IV	2.5	2.6	31.7	28.2	4.1	3.8	93.4	48.8	2.6	2.6	37.4
	Keskimäärin	4.5	4.8	30.7	40.1	6.3	4.5	145.2	103.4	2.5	2.2	53.5
Painotettu keskiarvo	6.4	6.7	38.5	49.8	6.0	4.5	194.9	129.9	3.2	2.7	66.5	
Sisä-Suomi	I	10.5	11.3	57.0	72.3	7.9	6.2	139.2	95.0	6.4	9.0	94.9
	II	6.5	7.2	44.1	57.3	8.2	5.3	128.0	165.3	4.3	5.9	74.4
	III	3.8	4.4	32.2	43.3	7.0	4.3	81.3	85.0	9.8	16.7	56.8
	Keskimäärin	6.8	7.5	44.5	57.7	7.9	5.3	121.8	137.2	5.7	8.4	75.2
	Painotettu keskiarvo	8.7	9.4	50.9	65.2	7.9	5.8	131.5	118.4	5.9	8.5	85.3
Etelä-Pohjanmaa	I	9.0	9.6	45.7	59.8	8.6	6.9	183.4	71.5	9.0	11.0	82.3
	II	5.9	6.3	37.1	49.8	6.2	5.0	114.9	33.6	4.1	3.7	64.5
	III	3.6	4.0	23.9	34.0	15.8	11.8	7.7	—	4.5	8.1	51.0
	Keskimäärin	6.0	6.4	36.4	49.0	7.7	6.1	109.6	33.9	4.7	5.2	64.9
	Painotettu keskiarvo	6.8	7.3	39.1	52.0	8.0	6.3	130.4	44.5	6.0	6.8	69.9
Pohjois-Pohjanmaa ...	I	6.7	6.9	47.3	61.5	7.4	4.2	60.2	54.2	8.9	8.9	76.0
	II	4.9	5.1	42.4	55.9	4.5	2.5	65.5	29.8	7.1	6.4	66.3
	III	2.7	4.1	32.9	43.7	3.2	1.5	8.5	164.8	10.6	8.0	52.9
	Keskimäärin	4.8	5.2	41.8	55.1	4.8	2.6	56.3	53.5	7.9	7.0	65.9
	Painotettu keskiarvo	5.4	5.7	43.4	56.9	5.6	3.1	56.9	55.1	8.2	7.6	68.8
Koillis-Suomi	I	9.4	9.8	65.8	83.6	2.5	2.6	163.1	25.4	9.2	10.8	101.3
	II	5.5	5.9	51.4	66.2	2.4	2.7	56.3	13.5	8.6	11.6	77.8
	III	3.1	4.4	30.7	44.7	6.1	2.4	25.6	—	11.2	21.5	54.8
	Keskimäärin	6.6	7.0	54.9	70.7	2.6	2.7	89.4	16.7	8.9	11.9	84.2
	Painotettu keskiarvo	8.4	8.8	61.5	78.6	2.6	2.6	136.2	22.0	9.2	11.4	94.7
Koko maa	Keskimäärin	5.3	5.7	36.8	48.0	6.4	4.6	127.7	95.8	4.2	4.9	62.4
	Painotettu keskiarvo	7.1	7.5	43.9	56.8	6.5	4.8	152.4	99.3	5.2	5.9	74.1

¹⁾ Hästar. ²⁾ Nötboskap. ³⁾ Svin. ⁴⁾ Fjäderfä. ⁵⁾ Får. ⁶⁾ Fullvuxna. ⁷⁾ Omräknade kreatursenheter. ⁸⁾ Kor.
⁹⁾ över 6 mån. ¹⁰⁾ under 6 mån. ¹¹⁾ över 1 år. ¹²⁾ under 1 år. ¹³⁾ Kreatursenheter.

Taul. 8. Rakennukset
Byggnader
Buildings

Alue ja suuruusluokka	Asuinrakennukset ¹⁾		Eläinsuojat ²⁾		Muut rakennukset ³⁾		Yhteensä mk/ha	
	mk/ha	%	mk/ha	%	mk/ha	%		
Etelä-Suomi	I	1 197	44.8	905	33.9	570	21.3	2 672
	II	792	41.3	674	35.2	450	23.5	1 916
	III	538	38.3	457	32.5	411	29.2	1 406
	IV	550	42.9	388	30.3	343	26.8	1 281
	Keskimäärin	669	41.1	540	33.2	418	25.7	1 627
Painotettu keskiarvo	834	42.3	669	34.0	466	23.7	1 969	
Sisä-Suomi	I	1 194	43.2	967	35.0	604	21.8	2 765
	II	781	40.0	663	33.9	510	26.1	1 954
	III	701	42.5	520	31.5	428	26.0	1 649
	Keskimäärin	847	41.2	696	33.9	513	24.9	2 056
	Painotettu keskiarvo	1 019	42.3	833	34.5	560	23.2	2 412
Etelä-Pohjanmaa	I	999	47.3	721	34.2	390	18.5	2 110
	II	639	42.9	537	36.0	315	21.1	1 491
	III	318	30.3	403	38.4	329	31.3	1 050
	Keskimäärin	641	42.5	542	35.9	326	21.6	1 509
	Painotettu keskiarvo	743	44.2	593	35.3	344	20.5	1 680
Pohjois-Pohjanmaa	I	759	45.6	543	32.6	364	21.8	1 666
	II	478	40.8	438	37.4	255	21.8	1 171
	III	314	35.1	276	30.9	304	34.0	894
	Keskimäärin	498	41.2	431	35.7	279	23.1	1 208
	Painotettu keskiarvo	576	42.8	464	34.5	306	22.7	1 346
Koillis-Suomi	I	1 293	42.5	1 199	39.4	552	18.1	3 044
	II	767	43.6	595	33.8	397	22.6	1 759
	III	736	39.7	768	41.4	351	18.9	1 855
	Keskimäärin	937	42.9	802	36.7	445	20.4	2 184
	Painotettu keskiarvo	1 165	42.5	1 061	38.8	513	18.7	2 739
Koko maa	Keskimäärin	718	41.4	589	34.0	426	24.6	1 733
	Painotettu keskiarvo	869	42.6	710	34.8	461	22.6	2 040

¹⁾ Bostadsbyggnader. ²⁾ Djurstallar. ³⁾ Övriga byggnader.

Taul. 9. Rahatulot mk/tila
Inkomster mk/gård
Cash receipts per farm

Alue ja suuruusluokka	Maatalous ¹⁾		Metsätalous ²⁾		Sivunsi- taous ³⁾		Ruoka- ja yksityistalous ⁴⁾		Yhteensä ⁵⁾ mk	
	mk	%	mk	%	mk	%	mk	%		
Etelä-Suomi	I	8 917	68.6	1 392	10.7	1 957	15.1	732	5.6	12 998
	II	15 293	73.2	2 480	11.9	2 110	10.1	991	4.8	20 874
	III	29 250	71.1	6 894	16.7	3 627	8.8	1 378	3.4	41 149
	IV	59 060	76.0	13 036	16.8	3 972	5.1	1 583	2.1	77 651
	Keskimäärin	21 023	72.8	4 199	14.5	2 593	9.0	1 078	3.7	28 893
Sisä-Suomi	I	7 788	61.2	2 406	18.9	1 680	13.2	851	6.7	12 725
	II	12 871	62.0	4 742	22.9	2 156	10.4	969	4.7	20 738
	III	26 769	60.1	13 579	30.5	3 512	7.9	659	1.5	44 519
	Keskimäärin	12 146	61.5	4 593	23.3	2 092	10.6	905	4.6	19 736
Etelä-Pohjanmaa	I	7 438	66.0	558	5.0	2 399	21.3	875	7.7	11 270
	II	13 331	75.1	1 823	10.3	1 848	10.4	747	4.2	17 749
	III	23 061	48.8	22 604	47.8	1 079	2.3	519	1.1	47 263
	Keskimäärin	12 578	69.5	2 819	15.6	1 928	10.7	762	4.2	18 087
Pohjois-Pohjanmaa ...	I	6 987	62.8	522	4.7	2 897	26.0	723	6.5	11 129
	II	12 850	75.3	1 333	7.8	2 060	12.0	830	4.9	17 103
	III	21 381	81.1	1 740	6.6	2 551	9.7	683	2.6	26 355
	Keskimäärin	11 803	73.5	1 131	7.1	2 334	14.5	789	4.9	16 057
Koillis-Suomi	I	6 917	53.5	2 532	19.6	2 306	17.8	1 181	9.1	12 936
	II	10 804	61.8	2 690	15.4	2 854	16.3	1 137	6.5	17 485
	III	22 420	66.6	4 336	13.0	6 247	18.6	625	1.8	33 628
	Keskimäärin	9 110	58.6	2 643	17.0	2 648	17.0	1 149	7.4	15 550
Koko maa	Keskimäärin	15 611	68.6	3 784	16.6	2 381	10.4	991	4.4	22 767

¹⁾ Jordbruk. ²⁾ Skogsbruk. ³⁾ Biförtjänster. ⁴⁾ Kosthäll och privatekonomi. ⁵⁾ Summa.
¹⁾ Agriculture. ²⁾ Forestry. ³⁾ By-enterprises. ⁴⁾ Food- and private household. ⁵⁾ Total.

Taul. 10. Rahamenot mk/tila
Utgifter mk/gård
Cash expenses per farm

Alue ja suuruusluokka	Maatalous ¹⁾		Metsätalous ²⁾	Sivuanstalo- talous ³⁾	Ruokatalous ⁴⁾	Verot ⁵⁾	Korot, vuokrat ja eläkkeet ⁶⁾	Yksityis- talous ⁷⁾	Yhteensä ⁸⁾	
	mk	%								
Etelä-Suomi	I	6 419	47.6	421	151	2 140	579	242	3 520	13 472
	II	11 636	55.3	815	368	2 494	985	615	4 127	21 040
	III	26 807	61.5	1 324	632	3 224	2 627	1 387	7 599	43 600
	IV	55 633	66.8	3 048	972	4 169	6 094	3 227	10 145	83 288
Keskimäärin	17 911	59.4	1 046	436	2 736	1 728	944	5 331	30 132	
Sisä-Suomi	I	6 178	48.8	467	354	2 022	450	267	2 929	12 667
	II	11 357	52.9	1 357	417	2 609	902	501	4 313	21 456
	III	27 034	61.0	2 187	504	3 323	2 803	1 038	7 418	44 307
	Keskimäärin	10 732	53.4	1 110	401	2 459	888	460	4 065	20 115
Etelä-Pohjanmaa	I	5 859	49.8	140	450	1 826	428	311	2 748	11 762
	II	10 078	54.2	650	201	2 373	676	511	4 099	18 588
	III	25 742	68.8	827	161	2 774	1 106	1 666	5 154	37 430
	Keskimäärin	10 077	55.4	544	255	2 271	646	537	3 854	18 184
Pohjois-Pohjanmaa	I	5 147	46.0	152	764	2 007	425	240	2 456	11 191
	II	9 467	55.6	298	170	2 524	577	406	3 536	17 028
	III	14 587	56.9	259	51	3 414	1 200	648	5 490	25 649
	Keskimäärin	8 599	53.8	253	332	2 440	578	375	3 399	15 976
Koillis-Suomi	I	6 326	50.4	770	125	2 490	233	213	2 406	12 563
	II	8 831	52.5	608	284	2 717	481	316	3 596	16 833
	III	16 010	52.4	592	1 279	4 297	865	1 083	6 426	30 552
	Keskimäärin	7 734	51.6	687	224	2 635	366	280	3 064	14 990
Koko maa	Keskimäärin	13 252	56.8	921	376	2 583	1 142	647	4 421	23 342

¹⁾ Jordbruk. ²⁾ Skogsbruk. ³⁾ Biförtjänster. ⁴⁾ Kosthäll. ⁵⁾ Skatter. ⁶⁾ Räntor, arrenden och sytning. ⁷⁾ Privatekonomi. ⁸⁾ Summa.

¹⁾ Agriculture. ²⁾ Forestry. ³⁾ By-enterprises. ⁴⁾ Food household. ⁵⁾ Taxes. ⁶⁾ Interests, rents and pensions. ⁷⁾ Private household. ⁸⁾ Total.

Taul. 11. Maatalouden
Jordbrukets
Gross return

Alue ja suuruusluokka	Kotieläintuotto								Vehnä ⁶⁾	Ruis ⁷⁾
	Nauta- karja ¹⁾	Maito- talous ²⁾	Siat ³⁾	Siipi- karja ⁴⁾	Muut eläimet ⁵⁾	Yhteensä.				
						mk	%			
Etelä-Suomi	I	125	661	85	76	29	976	73.1	41	5
	II	103	501	119	68	17	808	74.9	76	10
	III	72	327	104	39	11	553	61.7	133	13
	IV	53	317	82	30	10	492	56.5	174	16
	Keskimäärin	80	404	102	48	14	648	66.2	119	13
	Painotettu keskiarvo	98	494	103	61	19	775	70.7	87	10
Sisä-Suomi	I	120	609	149	44	41	963	80.6	6	14
	II	98	492	119	49	23	781	81.3	6	14
	III	86	384	116	51	20	657	76.7	22	31
	Keskimäärin	100	495	124	49	26	794	80.4	9	17
	Painotettu keskiarvo	110	554	137	46	33	880	80.6	7	15
Etelä-Pohjanmaa	I	116	539	122	46	28	851	75.7	1	15
	II	106	472	120	22	18	738	78.9	13	19
	III	80	293	308	1	12	694	82.8	5	27
	Keskimäärin	104	457	144	22	19	746	78.9	11	19
	Painotettu keskiarvo	108	480	138	29	21	776	77.9	8	18
Pohjois-Pohjanmaa ...	I	124	553	72	20	19	788	78.7	1	8
	II	115	501	59	36	18	729	81.7	0	14
	III	59	380	71	46	16	572	76.4	1	21
	Keskimäärin	109	491	63	35	17	715	80.5	0	14
	Painotettu keskiarvo	112	509	66	31	18	736	79.9	1	12
Koillis-Suomi	I	133	723	63	35	38	992	81.0	0	1
	II	103	570	55	13	26	767	81.0	0	2
	III	104	370	48	5	26	553	77.1	—	4
	Keskimäärin	113	609	58	19	30	829	80.9	0	2
	Painotettu keskiarvo	126	678	61	29	35	929	80.9	0	2
Koko maa										
	Keskimäärin	91	450	104	43	19	707	72.4	70	13
	Painotettu keskiarvo	106	522	111	47	24	810	75.8	41	12

¹⁾ Nötboskap. ²⁾ Mjölkhushållning. ³⁾ Svin. ⁴⁾ Fjäderfä. ⁵⁾ Övriga husdjur. ⁶⁾ Vete. ⁷⁾ Råg. ⁸⁾ Fodersäd. ⁹⁾ Hå
¹⁾ Cattle. ²⁾ Dairy products. ³⁾ Pigs. ⁴⁾ Poultry. ⁵⁾ Other animals. ⁶⁾ Wheat. ⁷⁾ Rye. ⁸⁾ Fodder crop.

kokonaistuotto mk/ha
bruttointäkt mk/ha
of agriculture per hectare

Rehuvilja ⁹⁾	Heinä yms. ¹⁰⁾	Peruna ¹⁰⁾	Juuri- kasvit ¹¹⁾	Muut ¹²⁾	Yhteensä		Muu tuotto ¹³⁾						Kokonaistuotto yhteensä ¹⁴⁾
					mk	%	Puu- tarha	Raken- nus- vuokrat ym.	Valtion avus- tukset	Yhteensä			
										mk	%		
24	8	54	93	13	238	17.8	18	70	34	122	9.1	1 336	
22	9	29	51	10	207	19.2	7	43	14	64	5.9	1 079	
53	9	23	32	23	286	31.9	8	33	16	57	6.4	896	
48	10	9	31	44	332	38.1	5	29	13	47	5.4	871	
40	9	23	42	24	270	27.6	7	38	16	61	6.2	979	
31	9	33	57	17	244	22.3	10	47	20	77	7.0	1 096	
13	10	36	19	7	105	8.8	13	70	44	127	10.6	1 195	
13	11	38	22	5	109	11.3	7	42	22	71	7.4	961	
17	11	28	10	23	142	16.6	4	34	19	57	6.7	856	
14	11	36	19	8	114	11.6	8	46	25	79	8.0	987	
13	11	36	20	7	109	10.0	10	58	35	103	9.4	1 092	
6	6	71	46	2	147	13.1	19	56	51	126	11.2	1 124	
14	9	44	18	14	131	14.0	4	36	26	66	7.1	935	
10	6	14	5	33	100	11.9	1	24	19	44	5.3	838	
12	8	43	20	15	128	13.6	6	37	23	71	7.5	945	
11	8	51	27	11	134	13.5	9	42	35	86	8.6	996	
7	7	37	7	10	77	7.7	6	54	76	136	13.6	1 001	
9	7	34	8	2	74	8.3	11	32	46	89	10.0	892	
11	18	49	—	0	100	13.3	6	23	48	77	10.3	749	
9	8	37	7	3	78	8.8	9	34	52	95	10.7	888	
8	8	37	7	5	78	8.5	8	40	59	107	11.6	921	
3	9	38	0	8	59	4.8	15	77	82	174	14.2	1 225	
3	19	45	1	0	70	7.4	8	43	59	110	11.6	947	
0	15	59	—	—	78	10.9	10	33	43	86	12.0	717	
3	15	43	1	3	67	6.5	10	54	65	129	12.6	1 025	
3	11	40	0	6	62	5.4	13	69	76	158	13.7	1 149	
27	10	30	30	17	197	20.1	8	41	24	73	7.5	977	
19	9	37	34	12	164	15.4	10	50	34	94	8.8	1 068	

o. dyl. ¹⁰⁾ Potatis. ¹¹⁾ Rotfrukter. ¹²⁾ Övriga växter. ¹³⁾ Övriga intäkter. ¹⁴⁾ Bruttointäkter totalt.
⁹⁾ Hay. ¹⁰⁾ Potato. ¹¹⁾ Root crops. ¹²⁾ Other plants. ¹³⁾ Other return. ¹⁴⁾ Total.

Taul. 12. Maatalouden varsi-
Jordbrukets egentliga
General cash receipts

Alue ja suuruusluokka	Kotieläintalous						Vehnä	Ruis	
	Nauta- karja	Maito- talous	Siat	Siipi- karja	Muut eläimet	Yhteensä			
						mk			%
Etelä-Suomi I	95	583	70	69	3	820	77.6	30	3
II	86	457	105	62	3	713	78.9	67	7
III	59	306	97	35	2	499	63.0	129	13
IV	44	306	71	29	2	452	56.2	175	16
Keskimäärin	66	374	91	45	2	578	68.0	116	11
Painotettu keskiarvo	79	449	90	55	3	676	73.8	79	8
Sisä-Suomi I	94	521	134	37	3	789	88.1	1	5
II	79	441	108	45	4	677	86.6	3	11
III	70	360	102	47	10	589	80.0	20	27
Keskimäärin	80	442	112	44	4	682	85.8	6	12
Painotettu keskiarvo	87	483	123	40	4	737	87.1	3	8
Etelä-Pohjanmaa I	84	439	105	43	5	676	79.4	—	10
II	90	412	110	20	3	635	83.4	13	15
III	59	250	289	—	3	601	85.7	5	26
Keskimäärin	85	395	132	20	3	635	83.1	10	15
Painotettu keskiarvo	85	407	125	26	4	647	82.0	7	14
Pohjois-Pohjanmaa I	91	474	64	18	4	651	83.3	—	5
II	95	446	64	20	3	628	85.6	—	10
III	50	352	61	44	5	512	79.2	0	15
Keskimäärin	88	436	63	23	4	614	84.3	0	10
Painotettu keskiarvo	88	447	64	22	4	625	84.0	0	8
Koillis-Suomi I	94	597	46	34	2	773	86.0	—	—
II	79	492	46	12	4	633	85.3	0	1
III	97	324	41	3	9	474	80.8	—	1
Keskimäärin	85	517	46	18	4	670	85.5	0	0
Painotettu keskiarvo	91	565	46	28	3	733	85.7	0	0
Koko maa									
Keskimäärin	73	406	94	39	3	615	75.1	66	11
Painotettu keskiarvo	84	460	98	42	3	687	80.0	36	8

naiset rahatulot mk/ha
inkomster mk/ha
of agriculture per hectare

Ohra	Kaura ja sekavilja	Heinä yms.	Peruna	Juuri- kasvit	Muut	Yhteensä		Muut tulot				Yh- teensä	
						mk	%	Puu- tarha	Valtion avus- tukset	Muut	Yhteensä		
											mk		%
4	8	4	36	92	12	189	17.9	10	34	4	48	4.5	1 057
7	9	4	17	51	10	172	19.0	2	14	3	19	2.1	904
25	25	6	17	32	22	269	34.0	5	15	4	24	3.0	792
33	15	8	7	31	44	329	40.9	3	13	7	23	2.9	804
20	16	6	16	42	23	248	29.2	4	15	5	24	2.8	850
12	13	5	21	57	16	211	23.0	5	20	4	29	3.2	916
2	1	5	16	19	7	56	6.2	4	44	3	51	5.7	896
3	3	8	26	21	4	79	10.1	2	21	3	26	3.3	782
6	6	8	21	10	24	122	16.6	0	19	6	25	3.4	736
3	3	7	23	19	9	82	10.3	2	25	4	31	3.9	795
3	2	6	20	19	7	68	8.0	3	35	3	41	4.9	846
1	0	2	50	46	1	110	12.9	13	51	1	65	7.7	851
5	5	3	29	17	11	98	12.9	1	26	1	28	3.7	761
7	1	1	8	4	29	81	11.6	—	19	0	19	2.7	701
5	4	3	29	19	13	98	12.8	3	28	0	31	4.1	764
4	3	2	35	27	9	101	12.8	5	35	1	41	5.2	789
3	1	5	20	7	10	51	6.5	1	76	3	80	10.2	782
4	0	3	24	8	2	51	6.9	8	47	0	55	7.5	734
4	2	13	42	—	0	80	12.4	4	48	2	54	8.4	646
4	0	5	26	7	3	55	7.6	7	51	1	59	8.1	728
4	1	5	24	7	5	54	7.3	5	59	1	65	8.7	744
—	0	5	20	0	7	32	3.6	6	82	6	94	10.4	899
2	0	9	33	1	1	47	6.3	2	58	2	62	8.4	742
0	—	7	55	—	—	63	10.7	6	43	1	50	8.5	587
1	0	8	30	1	3	43	5.5	3	65	3	71	9.0	784
0	0	6	24	0	6	36	4.2	5	76	5	86	10.1	855
13	10	6	20	30	16	172	21.0	3	25	4	32	3.9	819
7	7	5	23	34	11	131	15.2	4	34	3	41	4.8	859

Taul. 13. Maatalouden
Jordbrukets drifts-
Production expenses of agriculture (except

Alue ja suuruusluokka	Työkustannus					Ostotarvikkeet				
	Palkat ¹⁾	Vilj. perheen työ ²⁾		Yhteensä		Rehut ³⁾	Lannoitteet ⁴⁾	Siemenet ⁵⁾	Yhteensä	
		Johtotyö	Muu työ	mk	%				mk	%
Etelä-Suomi	I 45	29	642	716	54.1	171	86	20	277	20.9
	II 62	32	390	484	47.5	127	82	23	232	22.8
	III 156	38	150	344	42.8	77	79	27	183	22.7
	IV 229	42	50	321	40.6	85	86	34	205	26.0
Keskimäärin	137	36	236	409	45.1	102	82	27	211	23.3
Painotettu keskiarvo	92	33	382	507	48.6	125	83	24	232	22.3
Sisä-Suomi	I 52	22	642	716	56.4	169	74	21	264	20.8
	II 90	24	414	528	51.9	133	70	18	221	21.7
	III 207	26	154	387	45.3	120	61	24	205	24.0
Keskimäärin	104	24	411	539	52.0	138	69	20	227	21.9
Painotettu keskiarvo	75	23	532	630	54.5	153	72	20	245	21.2
Etelä-Pohjanmaa	I 21	26	595	642	55.1	169	87	23	279	24.0
	II 23	31	367	421	48.3	144	67	16	227	26.3
	III 92	34	196	322	46.1	97	67	21	185	26.5
Keskimäärin	31	31	373	435	49.6	141	69	18	228	26.0
Painotettu keskiarvo	29	29	436	494	51.5	149	74	19	242	25.2
Pohjois-Pohjanmaa	I 20	22	498	540	54.0	145	77	23	245	24.4
	II 41	21	376	438	50.7	138	74	17	229	26.6
	III 39	22	320	381	50.3	108	73	23	204	26.9
Keskimäärin	37	21	388	446	51.3	135	74	19	228	26.3
Painotettu keskiarvo	32	22	420	474	52.2	138	75	20	233	25.7
Koillis-Suomi	I 47	16	641	704	51.1	262	100	24	386	28.0
	II 47	16	450	513	52.0	153	78	18	249	25.2
	III 83	18	256	357	48.5	111	72	21	204	27.7
Keskimäärin	49	16	502	567	51.5	186	85	20	291	26.4
Painotettu keskiarvo	49	16	587	652	51.2	234	94	23	351	27.6
Koko maa										
Keskimäärin	109	31	315	455	48.0	121	78	24	223	23.6
Painotettu keskiarvo	69	28	447	544	51.1	145	79	22	246	23.1

¹⁾ Löner. ²⁾ Brukarfamiljens arbete. ³⁾ Köpt foder. ⁴⁾ Handelsgödsel. ⁵⁾ Utsäde. ⁶⁾ Husdjur. ⁷⁾ Maskiner och
¹⁾ Wages paid. ²⁾ Imputed wage of farmer and farm family. ³⁾ Fodder. ⁴⁾ Fertilizers. ⁵⁾ Seeds. Depreciation and

liikekustannus mk/ha
kostnader mk/ha
interest claim for total capital) per hectare

Koti- eläimet ¹⁾	Poistot ja kunnossapito					Muu kustannus ²⁾							Liike- kus- tannus yh- teensä ¹⁰⁾	
	Kalusto ³⁾		Raken- nukset ⁴⁾	Yhteensä		Vakuu- tukset	Poltto- puut	Trak- torin ja leikk- pui- murin ja poltto- nesteet	Sähkö- maksut yms.	Trak- torin, leikk- pui- murin ja auton vuokrat	Muut	Yhteensä		
	Trakt. ja leikk- puim.	Muu kalusto		mk	%							mk		%
30	30	55	87	202	15.2	9	13	15	22	14	57	130	9.8	1 325
25	37	53	66	181	17.7	8	10	16	19	9	60	122	12.0	1 019
18	42	50	52	162	20.1	7	9	16	21	5	58	116	14.4	805
16	46	44	49	155	19.6	6	8	16	21	3	55	109	13.8	790
21	41	49	58	169	18.7	7	9	16	20	7	58	117	12.9	906
24	37	52	68	181	17.4	8	11	16	20	9	58	122	11.7	1 042
27	18	45	86	176	13.8	9	14	10	23	14	44	114	9.0	1 270
24	32	50	62	168	16.5	8	11	15	23	7	37	101	9.9	1 018
22	43	48	53	166	19.4	8	10	18	25	3	32	96	11.3	854
24	31	49	65	169	16.3	8	11	15	23	8	37	102	9.8	1 037
26	24	47	76	173	15.0	8	13	12	23	11	41	108	9.3	1 156
20	14	31	74	139	11.9	7	15	8	17	15	43	105	9.0	1 165
18	24	31	53	126	14.6	6	7	11	12	11	42	89	10.3	863
15	27	25	33	100	14.3	5	6	14	19	10	37	91	13.1	698
18	23	30	53	124	14.1	6	8	11	14	11	41	91	10.3	878
19	21	30	59	129	13.4	6	10	10	15	12	42	95	9.9	960
18	16	28	61	123	12.3	6	11	10	16	14	36	93	9.3	1 001
16	26	34	46	122	14.2	6	7	13	15	6	26	73	8.5	862
12	32	32	32	108	14.2	4	7	15	15	2	22	65	8.6	758
16	25	33	46	120	13.8	6	8	13	14	7	27	75	8.6	869
16	23	31	51	121	13.3	6	8	12	15	9	30	80	8.8	908
26	25	47	90	188	13.7	11	16	12	25	11	24	99	7.2	1 377
20	30	41	57	148	15.0	6	9	14	16	7	25	77	7.8	987
18	21	32	38	109	14.8	3	4	16	19	—	24	66	9.0	736
22	28	42	67	159	14.5	8	11	13	20	8	24	84	7.6	1 101
25	26	45	81	177	13.9	10	14	12	23	10	24	93	7.3	1 273
21	35	46	60	162	17.1	7	10	15	20	7	48	107	11.3	947
23	30	45	68	166	15.6	8	11	13	20	10	46	108	10.2	1 064

redskap. ³⁾ Byggnader. ⁴⁾ Övriga driftskostnader. ¹⁰⁾ Driftskostnader totalt.
maintenance of ¹⁾ livestock, ²⁾ implements and ³⁾ buildings. ⁹⁾ Other costs. ¹⁰⁾ Total.

Taul. 14. Maatalouden varsinaiset rahamenot mk/ha
 Jordbrukets egentliga utgifter mk/ha
 General cash expenses of agriculture per hectare

Alue ja suuruusluokka	Palkat	Rehut	Lannoitteet	Siemenet	Rakennusten kunnossapito	Koneiden ja kaluston kunnossapito	Eläimet	Vakuutukset	Traktorin ja leikkipuimurin polttonesteet	Sähkömaksut yms.	Traktorin, leikkipuimurin ja auton vuokrat	Muut menot	Yhteensä	
Etelä-Suomi	I	42	171	84	21	19	27	27	10	21	22	14	36	494
	II	53	130	80	23	15	27	24	8	20	19	9	37	445
	III	148	79	78	27	15	27	17	7	18	21	5	36	478
	IV	237	86	87	34	15	31	16	6	18	21	3	36	590
	Keskimäärin	133	103	82	27	15	28	20	8	19	20	6	36	497
Painotettu keskiarvo	87	127	82	24	16	27	23	8	20	21	9	36	480	
Sisä-Suomi	I	52	167	72	21	17	27	25	9	15	23	14	28	470
	II	79	133	70	18	15	32	23	9	20	23	7	23	452
	III	191	121	60	24	14	34	22	9	21	25	3	19	543
	Keskimäärin	94	137	68	20	15	32	23	9	20	23	8	23	472
	Painotettu keskiarvo	71	152	71	20	16	29	24	9	17	23	11	26	469
Etelä-Pohjanmaa . .	I	36	170	86	23	9	20	19	7	12	17	15	27	441
	II	22	149	70	17	8	18	16	6	13	12	11	25	367
	III	72	102	65	22	3	18	14	6	15	19	10	18	364
	Keskimäärin	30	145	71	19	8	18	16	6	13	14	12	24	376
	Painotettu keskiarvo	32	152	75	20	8	19	17	6	13	15	12	25	394
Pohjois-Pohjanmaa.	I	25	144	76	22	12	21	17	7	15	16	14	24	393
	II	35	140	72	17	11	25	16	7	17	15	6	17	378
	III	33	116	74	23	11	29	11	4	18	15	2	10	346
	Keskimäärin	33	137	73	19	12	25	15	6	17	15	7	17	376
	Painotettu keskiarvo	31	139	74	20	11	24	16	7	16	15	9	19	381
Koillis-Suomi	I	42	263	98	23	18	32	24	11	20	25	11	15	582
	II	46	154	76	18	13	26	19	7	19	16	7	14	415
	III	68	111	72	21	4	24	17	4	24	19	—	11	375
	Keskimäärin	46	187	83	20	14	28	20	8	20	20	8	14	468
	Painotettu keskiarvo	44	235	92	22	16	30	23	10	20	23	10	15	540
Koko maa	Keskimäärin	104	123	77	24	14	28	20	8	18	20	7	30	473
	Painotettu keskiarvo	67	146	78	22	14	26	22	8	18	20	10	29	460

Taul. 15. Viljelijäperheen ja aikapalkkaisen palkkaväen työtä t/tila
 Brukarfamiljens och de tidsavlönade arbetarnas arbete, timmar/gård
 Working hours per farm

Alue ja suuruusluokka	Työtunteja						Työtunneista						
	Yhteensä ¹⁾			Niistä palkkaväen			metsätöitä			uudistustöitä			
	Miehet	Naiset	Lapset	Miehet	Naiset	Lapset	Miehet	Naiset	Lapset	Miehet	Naiset	Lapset	
Etelä-Suomi	I	2 543	2 904	328	99	77	9	298	9	19	126	1	5
	II	3 532	3 406	394	338	274	44	393	5	24	155	2	15
	III	5 258	4 477	393	2 276	1 645	182	645	7	23	255	2	16
	IV	8 261	6 549	444	6 360	4 399	300	977	10	35	354	1	9
Keskimäärin	4 139	3 824	384	1 265	912	91	483	6	24	190	2	12	
Sisä-Suomi	I	2 656	2 943	439	152	73	71	406	3	41	154	4	15
	II	3 874	3 699	456	658	404	46	485	4	27	152	1	7
	III	5 885	5 775	356	3 216	3 071	142	554	3	34	197	—	5
	Keskimäärin	3 601	3 592	443	674	489	62	462	3	32	156	2	10
Etelä-Pohjanmaa	I	2 671	2 642	393	149	15	51	256	1	30	361	5	20
	II	3 273	3 245	558	124	145	7	354	2	30	198	2	15
	III	5 341	3 765	210	1 577	763	—	511	—	—	513	4	9
	Keskimäärin	3 263	3 138	499	220	153	17	342	2	28	255	3	16
Pohjois-Pohjanmaa ...	I	2 188	2 703	288	77	10	66	239	3	36	164	3	22
	II	3 499	3 474	570	239	235	83	387	8	60	196	13	29
	III	5 268	5 823	534	334	381	29	826	9	69	128	1	8
	Keskimäärin	3 251	3 421	487	200	181	74	376	7	54	182	9	25
Koillis-Suomi	I	2 545	2 819	523	108	126	58	464	1	81	177	3	20
	II	3 361	3 566	672	351	168	9	462	4	95	262	1	35
	III	6 003	5 465	938	1 316	804	—	902	—	149	780	—	92
	Keskimäärin	3 009	3 234	604	249	159	33	471	2	90	230	2	28
Koko maa	Keskimäärin	3 704	3 594	446	803	579	67	456	4	37	191	2	15

¹⁾ Lukuihin eivät sisälly viljelijäperheen tekemät sivuansio- ja yksityistalouden työt.

Taul. 16. Maatalouden juoksevat työt
 Jordbrukets löpande arbeten
 Agricultural work per hectare

Alue ja suuruusluokka	Viljelijäperheen työ t/ha			Palkkavaen työ t/ha			Yhteensä ihmis- työtä t/ha	Yhteensä muunn.t hehtaaria kohden	Urakka- palkat mk/ha	
	Miehet	Naiset	Lapset	Miehet	Naiset	Lapset				
Etelä-Suomi	I	265	220	31	10	8	1	519	473	20
	II	174	117	18	17	16	2	334	308	15
	III	73	38	5	52	39	4	206	191	17
	IV	25	12	2	78	52	3	169	157	18
	Keskimäärin	107	69	10	44	33	3	259	239	17
Painotettu keskiarvo	165	121	18	28	21	2	345	317	17	
Sisä-Suomi	I	257	226	36	14	8	5	526	479	16
	II	179	131	21	35	22	3	379	348	13
	III	70	44	6	82	65	4	266	244	10
	Keskimäärin	174	134	21	40	27	3	387	355	13
	Painotettu keskiarvo	218	181	29	26	16	4	457	418	15
Etelä-Pohjanmaa	I	249	193	36	4	2	5	468	429	10
	II	161	109	26	6	5	0	294	271	8
	III	97	48	6	37	23	—	208	194	12
	Keskimäärin	164	111	25	9	7	1	304	281	8
	Painotettu keskiarvo	188	134	28	8	5	2	350	322	9
Pohjois-Pohjanmaa	I	205	174	19	6	1	2	396	361	5
	II	166	112	22	10	14	5	316	291	4
	III	130	113	14	8	12	1	271	245	7
	Keskimäärin	167	122	20	9	11	4	321	295	4
	Painotettu keskiarvo	178	138	20	8	9	3	345	315	5
Koillis-Suomi	I	258	223	40	10	14	5	527	481	11
	II	178	156	36	18	8	1	378	346	10
	III	101	88	21	31	25	—	255	233	12
	Keskimäärin	200	174	36	16	11	2	420	383	11
	Painotettu keskiarvo	236	204	39	13	13	4	488	444	12
Koko maa	Keskimäärin	137	98	16	36	26	3	307	283	14
	Painotettu keskiarvo	188	146	24	22	16	3	386	353	14

Taul. 17. Hevostyö
Hästarbete
Working hours of horses

Alue ja suuruusluokka	Maatalouden juoksevat työt		Uudistus-työt t/tila	Metsä-työt t/tila.	Sivu-ansio-ym. työt t/tila	Hevostyötä t/tila		Tunteja työhevosta kohden vuodessa	
	t/ha	t/tila				Yhteensä	Siitä vuokrattua		
Etelä-Suomi	I	42	325	4	79	60	468	9	584
	II	24	371	8	96	31	506	3	564
	III	13	438	7	180	18	643	5	583
	IV	13	847	8	342	29	1 226	10	731
	Keskimäärin	18	419	7	134	33	593	5	597
Painotettu keskiarvo	26								
Sisä-Suomi	I	54	414	9	121	107	651	17	805
	II	32	485	6	140	57	688	9	716
	III	22	723	6	198	30	957	5	765
	Keskimäärin	35	478	7	138	72	695	11	748
	Painotettu keskiarvo	44							
Etelä-Pohjanmaa	I	45	362	13	64	48	487	14	653
	II	21	349	6	111	19	485	9	515
	III	17	548	9	129	24	710	—	621
	Keskimäärin	24	364	8	101	26	499	9	549
	Painotettu keskiarvo	30							
Pohjois-Pohjanmaa	I	32	274	4	66	2	346	15	588
	II	19	314	4	100	38	456	5	562
	III	11	341	4	156	0	501	5	562
	Keskimäärin	20	304	4	94	25	427	8	567
	Painotettu keskiarvo	24							
Koillis-Suomi	I	42	299	4	104	85	492	15	711
	II	24	324	9	109	73	515	8	716
	III	11	359	10	164	—	533	—	533
	Keskimäärin	29	312	7	108	77	504	11	709
	Painotettu keskiarvo	37							
Koko maa	Keskimäärin	23	409	7	126	49	591	8	646
	Painotettu keskiarvo	32							

Taul. 18. Traktorityö
Traktorarbete
Working hours of tractors

Alue ja suuruusluokka	Maatalouden juoksevat työt		Uudistus-työt t/tila	Metsä-työt t/tila	Sivu-ansio-ym. työt t/tila	Traktorityötä t/tila		Tunteja traktoria kohden vuodessa	
	t/ha	t/tila				Yhteensä	Siitä vuok-rattua		
Etelä-Suomi	I	19	148	5	9	33	195	20	331
	II	22	349	13	23	52	437	13	489
	III	21	712	20	46	35	813	6	588
	IV	19	1 245	45	74	19	1 383	10	691
	Keskimäärin	21	469	16	30	41	556	13	538
Painotettu keskiarvo	21								
Sisä-Suomi	I	15	116	6	9	36	167	26	375
	II	20	304	11	19	66	400	17	514
	III	19	632	28	20	72	752	9	636
	Keskimäärin	19	263	10	16	56	345	20	503
	Painotettu keskiarvo	17							
Etelä-Pohjanmaa	I	12	97	11	8	27	143	23	397
	II	17	276	9	20	34	339	21	460
	III	22	700	85	34	59	878	11	759
	Keskimäärin	17	261	14	18	34	327	21	487
	Painotettu keskiarvo	16							
Pohjois-Pohjanmaa	I	14	117	11	9	23	160	22	342
	II	20	323	14	23	77	437	13	505
	III	24	752	26	68	32	878	9	745
	Keskimäärin	19	295	14	22	59	390	16	507
	Painotettu keskiarvo	18							
Koillis-Suomi	I	17	118	8	30	29	185	17	451
	II	21	279	15	21	71	386	21	513
	III	15	493	27	163	51	734	—	550
	Keskimäärin	19	204	12	28	50	294	19	494
	Painotettu keskiarvo	18							
Koko maa	Keskimäärin	20	347	13	24	47	431	16	521
	Painotettu keskiarvo	19							

Taul. 19. Maatalouden liiketulokset
Jordbrukets driftsresultat
Economic results of agriculture

Alue ja suuruusluokka	Tilaluku	Kokonais- tuotto mk/ha ¹⁾	Liike- kustannus mk/ha ²⁾	Verotettava puhdas tuotto mk/ha ³⁾	Maatalous- ylijäämä *) mk/ha ⁴⁾	Kannattavuus- kerroin *) ⁵⁾
Etelä-Suomi I	115	1 336	1 325	11	682	0.75
II	258	1 079	1 019	60	482	0.78
III	127	896	805	91	279	0.79
IV	48	871	790	81	173	0.71
Keskimäärin	548	979	906	73	345	0.77
Painotettu keskiarvo		1 096	1 042	54	469	0.77
Sisä-Suomi I	125	1 195	1 270	—75	589	0.66
II	207	961	1 018	—57	381	0.61
III	27	856	854	2	182	0.52
Keskimäärin	359	987	1 037	—50	385	0.62
Painotettu keskiarvo		1 092	1 156	—64	491	0.64
Etelä-Pohjanmaa I	26	1 124	1 165	—41	580	0.72
II	80	935	863	72	470	0.84
III	7	838	698	140	370	1.00
Keskimäärin	113	945	878	67	471	0.84
Painotettu keskiarvo		996	960	36	501	0.79
Pohjois-Pohjanmaa I	24	1 001	1 001	—0	520	0.77
II	54	892	862	30	427	0.81
III	6	749	758	—9	333	0.73
Keskimäärin	84	888	869	19	428	0.79
Painotettu keskiarvo		921	908	13	455	0.78
Koillis-Suomi I	80	1 225	1 377	—152	505	0.56
II	80	947	987	—40	426	0.67
III	3	717	736	—19	255	0.59
Keskimäärin	163	1 025	1 101	—76	442	0.63
Painotettu keskiarvo		1 149	1 273	—124	479	0.58
Koko maa						
Keskimäärin	1 267	977	947	30	376	0.72
Painotettu keskiarvo		1 068	1 064	4	479	0.72

*) Tuloksia laskettaessa veroja ei ole luettu kustannuksiin.

*) Skatterna ingår inte i kostnaderna.

1) Bruttointäkt. 2) Driftskostnader. 3) Beskattningsbar förräntning. 4) Skuldfri inkomst. 5) Lönsamhetskvot.

1) Total return. 2) Production cost except interest claim for total capital. 3) Taxable net return.

4) Net return to total capital plus imputed wage of operator and family. 5) Coefficient of profitability.

Taul. 20. Hevostyökustannus erällä tiloilla tilivuonna 1962/63
 Beräkning av hästarbetskostnaderna
 The costs of horses on some book-keeping farms in the financial year 1962/63

	Keski- määrin	Tilat, joilla tun- tikustannus on		Keski- määrin 1961/62
		allin	korkein	
<i>Tilojen lukumäärä</i>	46	1	1	76
Muunn. ha tilaa kohden	24.53	51.22	13.17	21.60
Työhevosta keskim. tilaa kohden	1.23	1.00	1.00	1.24
» 100 muunn. ha:a kohden	5.03	1.95	7.59	5.73
» % muunn. hevosten määrästä ..	95.8	100.0	60.6	93.8
<i>Tuotto:</i>				
Eläinpääoman lisäys ja myynti	—	—	300:00	0.07
Muut tulot	—	—	—	—
Lannan arvo	26:19	25:00	42:00	26:81
Tuotto yhteensä	26:19	25:00	342:00	26:88
<i>Kustannus:</i>				
Eläinpääoman vähennys ja osto	0:42	20:00	—	—
Kengitys-, lääkintä- ym. menot	30:92	11:00	100:00	22:90
Työkustannus	230:13	206:86	255:60	220:40
Kalustokustannus	79:56	62:75	76:10	69:93
Rakennuskustannus	131:62	56:50	52:50	103:17
Kuivikkeet	5:58	5:00	10:00	5:67
Eläinpääoman korko	32:74	17:50	52:50	28:95
Peruskustannus	510:97	379:61	546:70	451:02
Rehukustannus	518:75	442:28	742:90	492:03
väkirehut	126:56	—	262:00	98:83
muut rehut	392:19	442:28	480:90	393:20
Kustannus yhteensä	1 029:72	821:89	1 289:60	943:05
Tuotto	26:19	25:00	342:00	26:88
Hevostyökustannus	1 003:53	796:89	947:60	916:17
Peruskustannuksen osuus kaikista kustan- nuksista %	49.6	46.2	42.4	47.8
Työtunteja työhevosta kohden	712	1 159	161	663
<i>Hevostyötunnin kustannus</i>	<i>1:41</i>	<i>0:69</i>	<i>5:89</i>	<i>1:38</i>
Peruskustannus hevostyötuntia kohden mk	0:72	0:33	3:40	0:68
» muunn. hevosta » » ry	489:67	379:61	331:33	423:11
Rehun kulutus » » » » ry	2 277	2 289	1 882	2 321
» » hevostyötuntia » » »	3.34	1.97	19.29	3.73
Koko rehun keskihinta mk/ry	0:22	0:19	0:24	0:20
Rehukustannus muunn. hevosta kohden mk	497:13	442:28	450:24	461:59
» ruokintapäivää » » »	1:36	1:21	1:23	1:26
» hevostyötuntia » » »	0:73	0:38	4:61	0:74
Maatal. juoks. hevostyötä t/muunn. ha	23.3	16.9	5.9	24.6
» hevostyön kustannus mk/ha ..	32:82	11:59	34:86	34:02
Muiden hevostöiden kustannus mk/ha	17:69	3:97	37:09	18:46
Hoitotyötä muunn. hevosta kohden mt	150.6	124.0	109.1	147.7
Hevostyötunteja ruokintapäivää kohden	1.87	3.18	0.27	1.70
<i>Tietoja laskelmatilojen traktoreista:</i>				
Traktoritilojen lukumäärä	37	1	1	62
Traktoreita tilaa kohden	1.22	1.90	1.00	1.11
Muunnettuja hehtaareja traktoria kohden ..	25.04	26.96	13.17	23.79
Traktorityötä yht. tuntia traktoria kohden	528	564	391	495
Maatalouden juoksevaa traktorityötä t/ha ..	17.9	20.8	22.7	17.5
» » » » t/tr ..	448	559	299	416

Taul. 21. Markkinattomien rehujen jalostusarvoa koskeva laskelma
 Beräkning av grundfodrets förädlingsvärde för nötkreaturen
 The productivity value of marketless feedingstuffs

	Tilivuosi 1962/63 (108 tilaa)		Tilivuosi 1961/62 (124 tilaa)	
Muunnettuja hehtaareja tilaa kohden	19.41		20.13	
Lypsylehmiä tilaa kohden	7.45		7.61	
Nautakarjaa » » ny	9.30		9.63	
» » 100 muunn. ha:a kohden ny	47.91		47.81	
Lehmäluvun suhde nautayksikkömäärään	0.801		0.791	
Maitoa lehmää kohden kg	3 658		3 727	
» » nautayksikköä kohden kg	2 932		2 947	
» » koko karjalle annettua 100 ry:ä kohden kg	95.9		94.6	
» » muunnettua hehtaaria kohden kg	1 405		1 409	
Maitokilon bruttohinta mk	0:36		0:34	
Maitotal.tuotteiden myynti % niiden koko luovutuksesta	89.5		89.5	
Markkinakelpoisen rehun hinta mk/ry	0:39		0:33	
» » » » mk/ny	378:84		332:27	
Kivennäisaineiden kustannus mk/ny	14:95		12:95	
<i>Tuotto:</i>				
Nautakarjaomaisuuden lisäys ja myynti (nettoluku)	mk/ny 157:53	% 12.3	mk/ny 162:07	% 13.0
Maidontuotto: myynti	946:83	73.9	902:81	72.7
luontoisluovutus	111:29	8.7	106:38	8.6
Lannan arvo	61:12	4.8	62:27	5.0
Muu tuotto	4:63	0.3	8:55	0.7
Tuotto yhteensä	1 281:40	100.0	1 242:08	100.0
<i>Kustannus:</i>				
Nautakarjaomaisuuden vähennys ja osto	—	—	—	—
Rahamenot	37:94	3.0	30:23	2.4
Työkustannus	300:00	23.4	291:48	23.5
Kalustokustannus	14:43	1.1	12:60	1.0
Rakennuskustannus	66:28	5.2	60:46	4.9
Polttopuut, valo ja voima	13:05	1.0	12:71	1.0
Kuivikkeet	6:52	0.5	6:45	0.5
Osuus yleiskustannuksista	40:88	3.2	42:52	3.4
Eläinpääoman korko	27:67	2.2	26:61	2.2
Peruskustannus	506:77	39.6	483:06	38.9
Väkirehut, muut rehut, kivennäisaineet ja vitamiinivalmisteet	343:58	26.8	295:30	23.8
Maitotaloustuotteet	50:21	3.9	49:92	4.0
Markkinattomien rehujen jalostusarvo	380:84	29.7	413:80	33.3
Kustannus yhteensä	1 281:40	100.0	1 242:08	100.0
<i>Ruokinta muunnettua eläintä kohden:</i>				
väkirehuja	ry/ny 810	% 26.5	ry/ny 859	% 27.5
heiniä ja olkia	1 070	35.0	1 045	33.7
väkeviä tuorerehuja	119	3.9	122	3.9
täyttäviä »	220	7.2	237	7.6
maitotaloustuotteita	83	2.7	85	2.7
laidunta	754	24.7	766	24.6
Yhteensä	3 056	100.0	3 114	100.0
Markkinakelpoista rehua	966	31.6	1 007	32.3
Markkinattomia rehuja	2 090	68.4	2 107	67.7
<i>Markkinattomien rehujen jalostusarvo mk/ry</i>	0:18		0:20	
Tuotto muunnettua hehtaaria kohden mk	613:96		593:90	
» » rehuyksikköä » »	0:42		0:40	
Peruskustannus lypsylehmää » »	632:40		611:00	
» » maitokiloa » »	0:17		0:16	
Nautakarja- ja maitotalouden ihmistyötä mt/ny	199.4		201.6	

Taul. 22. Puutavaran käyttö k-m³/tila
Virkesanvändningen i fm³/gård
Use of wood m³ per farm

Alue ja suuruusluokka	Maatalouteen			Ruoka- talouteen	Yksityis- talouteen	Eläkkeisiin	Yhteensä	
	polttopuita	muuta	yhteensä					
Etelä-Suomi	I	7.6	3.2	10.8	6.0	6.7	0.5	24.0
	II	11.6	4.6	16.2	7.0	9.5	1.2	33.9
	III	23.5	8.9	32.4	8.2	15.2	1.8	57.6
	IV	49.3	9.7	59.0	8.0	23.0	1.5	91.5
	Keskimäärin	16.8	5.8	22.6	7.2	11.4	1.2	42.4
Sisä-Suomi	I	9.4	5.5	14.9	7.4	9.2	0.3	31.8
	II	14.7	5.1	19.8	8.4	13.4	0.2	41.8
	III	29.6	5.6	35.2	9.7	23.4	0.9	69.2
	Keskimäärin	14.0	5.3	19.3	8.1	12.7	0.3	40.4
Etelä-Pohjanmaa	I	10.1	9.2	19.3	6.8	6.5	1.8	34.4
	II	9.6	5.2	14.8	7.4	9.1	1.1	32.4
	III	15.8	6.8	22.6	9.3	12.0	5.0	48.9
	Keskimäärin	10.1	6.2	16.0	7.4	8.7	1.5	33.9
Pohjois-Pohjanmaa ...	I	7.0	6.4	13.4	6.9	7.0	—	27.3
	II	10.8	5.8	16.6	8.5	9.3	—	34.4
	III	16.3	6.6	22.9	9.5	10.0	—	42.4
	Keskimäärin	10.1	5.9	16.0	8.2	8.7	—	32.9
Koillis-Suomi	I	9.1	3.9	13.0	7.0	9.0	0.1	29.1
	II	10.2	6.0	16.2	7.6	9.8	0.1	33.7
	III	14.1	10.7	24.8	11.1	13.0	—	48.9
	Keskimäärin	9.8	5.0	14.8	7.4	9.5	0.1	31.8
Koko maa	Keskimäärin	14.0	5.7	19.7	7.6	11.1	0.8	39.2

Taul. 23. Ruokailukustannus ja ruokailupäivien luku
Kosthållskostnaden och antalet kostdagar
Food costs and boarding days

Alue ja suuruusluokka	Ruokailukustannus ruokailupäivää kohden				Muunnettujen ruokailupäivien luku tilaa kohden vuodessa				
	maatilain tuotteet p	raha- menot p	työ- kustannus p	yhteensä p	viljelijä- perhe	palkka- väki	muut	yhteensä	
Etelä-Suomi	I	79	143	90	312	1 384	24	83	1 491
	II	83	146	91	320	1 456	80	125	1 661
	III	78	163	99	340	1 450	380	117	1 947
	IV	71	193	105	369	1 316	633	154	2 103
	Keskimäärin	80	155	94	329	1 427	186	117	1 730
Sisä-Suomi	I	89	133	89	311	1 385	38	79	1 502
	II	87	138	84	309	1 607	132	116	1 855
	III	83	148	95	326	1 386	651	141	2 178
	Keskimäärin	87	137	87	311	1 513	138	105	1 756
Etelä-Pohjanmaa	I	89	125	84	298	1 370	23	50	1 443
	II	88	138	92	318	1 619	35	56	1 710
	III	105	154	93	352	1 411	346	45	1 802
	Keskimäärin	90	136	90	316	1 549	51	54	1 654
Pohjois-Pohjanmaa ...	I	76	126	88	290	1 513	20	47	1 580
	II	82	132	83	297	1 777	71	44	1 892
	III	82	147	101	330	1 879	104	124	2 107
	Keskimäärin	80	132	86	298	1 709	58	51	1 818
Koillis-Suomi	I	87	146	77	310	1 571	39	80	1 690
	II	93	143	83	319	1 740	73	66	1 879
	III	103	149	73	325	2 427	278	48	2 753
	Keskimäärin	90	145	80	315	1 670	60	72	1 802
Koko maa	Keskimäärin	84	146	89	319	1 512	136	98	1 746

Taul. 24. Tärkeimpien omalla tilalla tuotettujen maataloustuotteiden käyttö vuosi-
ruokailijaa kohden kiloa

Användningen av de viktigaste på den egna gården framställda produkterna
i kg per person och år

Farm products consumed per grown up boarder annually

Alue ja suuruusluokka	Maito	Sianliha	Muu liha	Kanan- munat	Vehnä	Ruis	Ohra	Peruna	
Etelä-Suomi	I	406.2	7.1	1.2	8.0	40.8	12.4	18.9	171.9
	II	408.3	7.4	2.5	9.9	48.8	17.1	16.1	172.9
	III	363.6	6.1	3.8	9.6	42.9	14.6	13.7	161.5
	IV	329.4	4.5	5.2	10.6	29.7	9.1	6.5	153.3
	Keskimäärin	387.8	6.7	2.9	9.6	43.8	14.7	15.0	167.6
Sisä-Suomi	I	457.9	8.5	5.6	6.3	19.9	35.8	29.9	179.5
	II	430.4	7.7	6.6	7.9	24.4	35.4	25.2	184.9
	III	368.1	6.9	8.3	8.5	23.2	46.4	15.5	176.6
	Keskimäärin	432.8	7.9	6.4	7.5	22.9	36.5	25.7	182.6
Etelä-Pohjanmaa	I	540.9	7.7	2.7	2.9	5.5	32.9	17.4	204.2
	II	580.0	2.5	2.0	4.5	18.7	29.0	25.4	185.5
	III	712.9	3.3	4.3	1.7	23.1	31.3	15.7	198.0
	Keskimäärin	581.1	3.6	2.3	4.0	16.3	29.9	23.2	190.2
Pohjois-Pohjanmaa ...	I	431.5	5.8	5.1	2.8	2.1	20.3	42.0	176.0
	II	493.8	4.3	5.1	2.9	4.8	25.6	46.4	188.2
	III	441.5	4.4	7.2	5.5	1.0	39.3	46.2	191.8
	Keskimäärin	474.0	4.7	5.2	3.1	3.8	25.4	45.3	185.5
Koillis-Suomi	I	549.3	7.2	11.9	2.2	0.9	4.6	13.7	159.6
	II	575.0	7.5	11.9	2.2	2.7	10.6	25.0	170.3
	III	560.3	11.0	12.4	4.4	—	32.7	23.6	247.5
	Keskimäärin	562.8	7.5	11.9	2.3	1.8	8.5	19.7	167.5
Koko maa									
	Keskimäärin	446.2	6.8	5.2	7.1	27.2	22.1	21.4	175.0

Summary

In this annually published report there are presented economic characteristics of the bookkeeping farms which participate in the profitability investigation of agriculture. The collection of the basic data is carried out by agricultural advisory societies in whose offices the major part of accounting is also done. The State annually grants funds for this activity which was begun in 1912.

Beginning with the fiscal year 1960/61 the investigations of the profitability of agriculture have been carried out by the Agricultural Economics Research Institute and the reports have been included among its publications. Corresponding reports on years prior to the fiscal year 1960/61 have appeared in the Information Series of the Bureau of Agriculture.

In this research activity it has not been possible to select the participating farms in such a manner as to represent the average returns of all farms of the country. Since bookkeeping is a voluntary activity on farms, only those can be included which are willing to participate. The interest in bookkeeping for research purposes is generally greater among the more progressive farmers and on the larger sized units. Therefore the economic results on participating farms are better than the average for all farms in the country. This has been clearly indicated, for example, by average hectare yields on the bookkeeping farms which are generally higher than national averages.

On the basis of natural differences in different parts of the country five separate regions have been defined for the purpose of analyzing the data.

1. South Finland
2. Central Finland
3. South Ostrobothnia
4. North Ostrobothnia
5. Northeast Finland

In addition the farms have been grouped on the basis of arable land area into the following size classes:

I	—10.0 hectares
II	10.0—25.0 »
III	25.0—50.0 »
IV	50.0— »

The processing of the data has been performed by the Agricultural Economics Research Institute. In the handling of the data the averages for gross return, production expenses, net return and other items have been calculated on the basis of geographic location and size groupings. Because the arithmetic average size of bookkeeping farms in different regions is greater than that of all farms, mean values for the different regions and for the whole country have been presented as weighted means. The weights used have been obtained from the Agricultural Census 1959, which shows the division of the arable land between different regions and size classes for all farms greater than 2 hectares in area.

In the first chapter the general agricultural conditions are considered for the fiscal year 1962/63. Weather conditions are presented in terms of temperature and rainfall. The yields obtained during the fiscal year indicate the total production of the principal crops for the whole country. They have also been calculated on a per hectare basis so that crop yields obtained on the bookkeeping farms can be compared with those obtained on all farms in the country. The presentation of average prices of the principal agricultural products sold and supplies purchased as well as that of the average wage rates indicates the relative position of agriculture.

Presented in Chapter II are the number of bookkeeping farms, the average number of hectares in each land use category and the percentage of total arable land per farms used for the various crops, as well as the average per hectare crop yields and the average milk production per cow per year, all grouped according to geographic area and size of farm.

The assets and liabilities of the farmers on the bookkeeping farms are presented in Tables 4—8. These are based on estimates made at the beginning of the bookkeeping period which begins on July 1 and ends on June 30 of the following year. Private dwellings are also included in the agricultural assets.

In the farmers cash receipts and expenses which are shown in Tables 9 and 10, transactions concerning debts and savings are not included.

The gross return of agriculture and its calculation are explained in Chapter V. The gross returns presented in Table 11 include the following return items:

1. The cash receipts and accounts receivable for the accounting year, but not including the cash receipts obtained from liquidating property which was on hand at the beginning of the year.
2. The cash value of deliveries in kind transferred from agriculture to forestry, food and private households, pensions, supplementary enterprises and wages for labor.
3. The additions to total property transferred from agriculture, such as the cash value of payments in kind for new buildings, increased cropping, drainage and new machinery.
4. Increases in stocks, garden plants and domestic animals derived from agricultural production.

Production expenses of agriculture and their structure are examined in Chapter VI. Production expenses include the following cost items:

1. The money spent during the accounting year for the ordinary monetary operating expenses. However, expenses for additions to property (eg. new buildings), are not included in production expenses.
2. The value of products in kind which agriculture has received from supplementary non-agricultural enterprises.
3. Depreciation.
4. In addition to the regular wages paid for hired farm labor, the labor of the farmers and farm families has been included, calculated on the basis of the general wage level for agricultural labor.

Taxes and interest on debts are not included in the production expenses of agriculture.

Tables 15—18 present the number of hours of manual, horse and tractor labor which have been based on daily work records from the bookkeeping farms. On the basis of this data the division of labor input between different farm enterprise has been calculated.

The economic results of farming are presented in Table 19.

The net return is the difference between gross return and the production expenses of agriculture. Since the production expenses do not include taxes or interest on debts, the concept of net return is the taxable net return of debt free agriculture.

The net farm income has been calculated by deducting from gross return all production expenses except the value of farmers' and farm families' labor.

The coefficient of profitability is the quotient obtained by dividing net farm income by the sum of the interest on investment and the value of farmers' and farm families' labor. The rate of interest used in these calculations is 5 %. In these calculations agriculture has been treated as a whole.

In addition, some specific calculations have been made concerning animal husbandry (Tables 20—21). The number of farms covered by this data is rather small, however. Further special information concerning use of wood on the farms is presented in Table 22, and Tables 23 and 24 present food consumption costs and the quantities of the most important farm products produced and consumed on the farms.

Because of the money reform in Finland at the beginning of the year 1963, the results in this publication have been presented in new monetary units, new marks (1 nmk = 100 old marks).

